

UJ KELET

FÜGGETLEN NAPILAP

Alapító főszerkesztő: Dr. Marton Ernő

4.-SEKEL (értékesebbtel adóval) 18 OLDAL TEL-AVIV, 1981. ÁPRILIS 17., PÉNTEK 9963. sz.

LÉGGÖMBÖN AKART BEHATOLNI KÉT TERRORISTA

Katonáink még a levegőben lelőtték őket — Légihaderőnk szétvert egy terrorista bázist Cor közelében

Az izraeli hadsereg egységei tegnap a hajnali órákban a felső-galili Mánará kibuc közelében meghusították a terrrorszervezetek kísérletét, hogy léggömbön küldjenek át izraeli területre két állig felfegyverzett terrorista, akik megbízata a jelek szerint az volt, hogy látványos terrorcselekményt kövessenek el az egyik galili településen, ejtsenek tuszokat és ilymódon kényszerítsék Izráelt, hogy engedje szabadon két, nemrégiben elfogott társukat. Katonáink még a levegőben lelőtték a léggömböt, majd annak roncsai mellett megtalálták a két terrorista holttestét.

A hadsereg egyik őrfárata hajnali 4.30 órakor lett figyelmes a Libanon felől közeledő léggömbre. Azonnal célbavették azt és a lövések következtében a többszáz méter magasságban lévő léggömb a földre zuhant. Amikor a katonák a helyszínre érkeztek, itt megtalálták a két terrorista holttestét, valamint a náluk lévő nagymennyiségű fegyvert és löszert.

Illetékes katonai tényezők a héten figyelmeztettek, hogy a terroristák minden valószínűség szerint ismét megkísérlik a légiúton való behatolást izraeli területre. A néhány héttel ezelőtt vitorlázócsónakon átiótt és elfogott két terrorista vallomásaiból kiderült, hogy a szíriaiak Chomsz város közelében speciális táborban képezik ki a terroristákat léggömbök és vitorlázórepülőgépek kezelésében.

A terroristák tavaly nyáron kísérelték meg első ízben a behatolást Izraelbe léggömb segítségével. A kísérlet kudarcot vallott, a léggömböt Dél-Libanon felett lőtték szét és az abban ülő két terrorista meghalt. Ezúttal

NÁALÉJ BIALIK
átköltöztünk,
a „Náaléj Bialik”
cipők csak a
Náaléj D. V.-nél
kaphatók,

Tel Aviv, rehov Allenby 35
tel. 654602

Minden kedves olvasónknak,
vevőinknek, izraeli
és külföldi barátainknak
**KELLEMES ÜNNEPET,
BOLDOG PÉSZÁCHOT
KIVAN A**

HÁDÁSH

könyvtár, Tel Aviv,
Nesz Ciona u. 4,
tel: 659-684.

**VALAMENNYI OLVASÓJANAK
KELLEMES PÉSZÁCHI ÜNNEPEKET
KIVAN**

Az UJ KELET

dulását, Rász-el-Ejnből. Erről a bázisról a múltban több terrorista csoport indult ki, többek között az, amely Naharián követett el terrorcselekményt mintegy két évvel ezelőtt, valamint egy másik, amely a határmenti Zárit települést próbálta megtámadni tavaly novemberben, de valamennyi tagját ártalmatlanná tették, még mielőtt bármit is elkövethettek volna.

Lapzártakor érkezett jelentés szerint a tegnapi izraeli légitámadásnak legalább 12 halálos áldozata, illetve sebesültje volt Rász-el-Ejnből. Cidon városából származó tanuvalloások szerint az izraeli gépek az erős légháritó tűz miatt kénytelenek voltak nagy magasságból dobni bombáikat. Az izraeli hadsereg szóvivőjének jelentése ennek ellenére igen pontos találatokról számolt be.

(Lásd vezércikkünket az utolsó oldalon)

A karbantartási munkások tervezett „kollektív szabdsága” miatt

MA MEGBÉNYUL AZ EL-AL

Az igazgatóság: Ötezer család marad kenyérkereset nélkül

Ha az El-Al nemzeti légitársaság karbantartási alkalmozottainak üzemi bizottsága az utolsó pillanatban nem másítja meg elhatározását és nem áll el tervétől, hogy máától, kollektív szabdságra küldje valamennyi karbantartási munkást, úgy ma leáll az El-Al operatív tevékenysége, ami a legtöbb megfigyelő véleménye szerint egyértelmű a vállalat végleges likvidálásával.

Ejtán Rosenmann, az El-Al üzemi bizottságának elnöke azt mondotta, hogy a dolgozóknak el kell határozniuk, vajon üzemi bizottságot, vagy igazgatóságot kívánnak-e. Az igazgatóság a maga részéről sokszorosított röpiratot osztott ki a dolgozók között, amelyben rámutat, hogy a vállalat működésének leállítása esetén 5000 család marad megélhetési forrás nélkül. Az igazgatóság azt is hangsúlyozta a röpiratban, hogy már a legutóbbi napokban több ezer helyrendelést mondtak le bel- és külföldi utasok.

Tegnap este még nem volt világos, vajon sor kerül-e a mára tervezett „kollektív szabdságot”, mert a dolgozók, illetve az üzemi bizottság körében sem egységes a vélemény ebben a kérdésben. Ezra Szádán pénzügyi államtitkár közben figyel-

meztetést intézett a munkásokhoz, hogy jól gondolják meg a dolgot, mert ha lépésük nyomán megszűnik a vállalat működése, úgy a pénzügyminisztériumnak „már nem lesz ereje”, hogy azt későbbi időpontban újra megindítsa.

Lapzártakor még folytak Tel-Avivban a tárgyalások az El-Al üzemi bizottságának képviselői és Dávid Lévi sikunügyi miniszter között.

RÖVIDEN

Anuár el-Szádát egyiptomi elnök kijelentette Howard Baker amerikai szenátor előtt, hogy teljes mértékben támogatja Szau dia kérését az Awax-kémrepülőgépek szállítása kérdésében és a maga számára kisebb kémrepülőgépeket kér abból a fajtából, melyeket Amerika Izraelnek is szállított. Valószínűnek tartják, hogy Hawk Eye-gepekről van szó.

Egy Párizsban közzétett felmérésből kiderült, hogy Francois Mitterrandnak, a szocialista párt főtitkárának 8 százalékos előnye van a közvélemény rokonszenvét illetően, riválisával, Valéry Giscard d'Estaing államelnökkel szemben. Mitterrand 54, Giscard pedig csak 46 százalékos támogatást élvez.

IDŐJÁRÁS

A meteorológiai intézet jelentése szerint, ma és a hétfőig kellemes, stabil lesz az időjárás. Várható hőmérsékletek: Jeruzsálem, Cfat 6-18, Tel Aviv, Haifa, Afula 12-22, Tibériás 12-26, Ludd, Beér Séva 10-24, Éjlát 14-26 fok.

REAGAN PÉSZÁCHI ÜDVÖZLETE:

Továbbra is együttműködünk Izráellel

Az amerikai elnök Beginhez intézett átiratában megköszönte a felépülési jókívánásokat és üdvözlétét tolmácsolta pészách alkalmából

Ronald Reagan amerikai elnök, aki csak a héten tért vissza — részlegesen — munkájához, tegnap két átiratot intézett Menáchem Begin miniszterelnökhöz. Ezekben az átiratokban Reagan elnök megköszöni Beginnek az utóbbi jókívánatait Reagan mielőbbi felépülése tárgyában és egyúttal a maga, valamint az amerikai nép jókívánatait tolmácsolja a címzettnek és Izráel népének a pészáchi ünnep alkalmából.

Az egyik átiratban Reagan hangsúlyozza az amerikai és az izraeli nép, illetve a két kormány közötti szilárd baráti kapcsolatokat. Többek között azt írja, hogy az amerikai kormányzat a továbbiakban is — ugyanúgy, mint eddig — együttműkö-

szabad zsidó nép most új éra kezdetét éli a sokszáz éves üldözéti és diaszpóra-korszak befejeztével, amelynek idején ez a nép sohasem mondott le álmáról, hogy szabad és igazságos társadalmat létesítsen az önálló zsidó államban” — írja Reagan elnök megleghango átiratában, amelynek befejező szakaszában hangsúlyozza, hogy az amerikai nép nagy elismeréssel viseltet Izráel és annak a szabadság elérését célzó küzdelme iránt.

BEGIN-PERESZ TELEVIZIÓS VITA

Begin miniszterelnök tanácsadói a közeljövőben találkozhatnak a Munkapárt választási kampányának vezetőivel és Simon Peresz képviselő munkatársaival, hogy Begin és Peresz közötti televíziós vita lehetőségeiről tárgyaljanak.

Begin a televízió szerda esti Moked műsorában azt mondotta, hogy hajlandó televíziós-vitát folytatni Pereszsel, sőt, természetesen, hogy ilyen formában ismertessék álláspontjukat a közönséggel.

érdekében és kikéri Izráel véleményét minden olyan lépést illetően, amely ezt a rendezést van hivatva előmozdítani.

„Mi, az amerikaiak, Izráel népevel együtt emlékezünk meg a zsidó nép rabszolgaságának és sanyaruságának megszűnését jelképező egyiptomi kivonulásról. A

Áráfát:

„EGÉSZ JERUZSALEMET AKARJUK”

Jászser Áráfát, a „Palesztin Nemzeti Tanács” damaszkuszi ülésén kijelentette, hogy a PFSz „forradalmi tevékenység útján harcol minden talpalatnyi földért Jeruzsálemben; független államért Palesztina területén.”

Helyettese, Ábu Ajád azt javasolta, hogy létesítsenek külön alakulatot „Szádát elleni me-
renyület elkövetésére.”

A libanoni válságról szólva Áráfát élesen támadta Franciaországot, amely kiállt a keresztények mellett.

MINDENKI
SZERETI

TIME

Filter
CIGARETTES

AMERICAN BLEND

KING SIZE

TIME
TIME
TIME
TIME

ימר עקבסון טמר

Micsoda sor! Most láttam életben először ilyen hosszú ember-sort Izraelben. Nem, nem va lamelyik élelmiszer üzlet előtt, vagy egy amerikai világhíresség fellépte alkalmából álltak sorba, se nem egy divatos, Oscar-díjas film bemutatója miatt tolongtak az emberek, hanem — könyvekért.

A betűt, az ólomsorba öntött gondolatokért álltak sorba, anno 1981 tavaszán, Izrael fővárosában, Jeruzsálemben.

Kell-e ennél biztatóbb jel egy kultur-állam számára?

Ez a színben hőmpolygó mozgó, változó és szinte véget nem érő embertömeg, egymagában eldönti azt a kérdést, hogy: az élmények olvasása, vagy az olvasás élménye áll-e közelebb az emberi szellemhez. Nyilván az utóbbi. Az olvasás élménye, az illúziók szent ostroma nyilván épp úgy sajátja az embernek mint maga az élet.

Beálltam én is a sorba. Dél után négy óra volt, áprilisi fényben tündököltek Jeruzsálem. Tizenöt perc múlva immár nem a nap, hanem a szellem ragvógása vett körül. A X. Jeruzsálemi Nemzetközi Könyvvásár sátrai között bolyongtam.

A BIRLIA OTTHON

Az első kérdés, ami megkísérett: vajon a nyomtatott betűi varázsa a lélek és a tudat hányadik lépcsőfokáig terjed? Nehéz rá felelni. Különösen itt, az alsó traktusban, ahol szent könyvek, Ó- és Új Testamentumok, Talmud-kötetek, valamint Biblia-magyarázatok szent áhítatot sugárzó kötetek sorakoztak. Sehoh világon, úgy ahogy mondom, a Földkerekség egyetlen-egy államában sem látható ilyen tömeg, koncentráltasága a vallásos-irodalomnak. Pedig a Biblia, volt és marad minden korok bestseller

Gazdaságos fatányéros otthonában KÓSTOLJA MEG A

UTÁNOZHATATLAN KÁBÁBJÁT!
„Giony” kábáb toasterben, grillen vagy tejsiben józú, mintha szén-sütőn készülné.
„GIONY”-FÉLE KÁBÁB ÜNNEPI ÉTEL Felvágott és hús
Eladás nagyban és kicsinyben

GIONY & RETTA
Rech. Hillel Házakén 8, Tel Aviv, tel. 656610 (Az Allenby mozi mögött) Vasárnap délután zárva

MOSKOVITS ORTOPÉD MUHELY
30 évi gyakorlattal

Különleges sérvkötők (megoldja a legnehezebb eseteket operáció nélkül). Ortopéd fűzők, cipő-betétek, gumiharisnyák, stb.
T.A. TSERNICHOVSKI 1 (Allenby-sarok). Tel. 281693.
Fiókok: Natanja, rech. Smilansky 13 (passzázs), telefon 053-38967. — Petách Tikva, rechov Chájim Ozer 30. — Rechovot, rechov Herzl 187.

Öt óra a jeruzsálemi könyvvásár forgatagában

műve, a legolvasottabb könyv, amit igazán mindenütt érdemes kiállítani, elhozni az olvasó elé. Csakhogy, míg más államokban „import-cikk”, Izraelben otthon van, ugyanis ez a születési helye. Mert ne felejtjük el egy pillantra sem, hogy Jeruzsálemben valgyunk, a szent és ősi város falai között. Ahol a 3 nagy világvallás találkozik és ahol a zsidóság felépítette évezredek szellemi várát, ami most is él és kisugárzik. Ezt a Jeruzsálemet idézi az itt kiállított több, mint ötezer biblikus hangulatú kötet.

MŰVEK, KIADÓK, ORSZÁGOK

...Tovább, tovább! Nyom a tömeg, hív a kíváncsiság, a több mint négyszáz sátor felmerhetetlen értékű könyv-paradéja. Ugyanis ez a X. kiadása a jeruzsálemi könyvvásárnak teltett minden eddigi várakozáson: közel 1300 könyvkiadó, több mint 60 ezer műve volt látható itt.

Igy aztán képtelenség felsorolni a kiadók nevét, rangját, hovatartozását, de úgy hiszem, hogy kötelességem ideemlíteni a résztvevő országok névsorát: Argentína, Ausztrália, Ausztria, Belgium, Bolívia, Brazília, Kolumbia, Costa Rica, Chile, Kubá, Cyprus, Dánia, Dominikai Köztársaság, El Salvador, Finnország, Franciaország, Görögország, Guatemala, Haiti, Hollandia, Honduras, Izrael, Itália, Elefántcsont Part, Kenia, Mexikó, Norvégia, Panama, Fülöp-szigetek, Portugália, Románia, Szengál, Dél-Afrika, Spanyolország, Svájc, Togo, Nagybritannia, Amerikai Egyesült Államok, Uruguay, Venezuela, Német Szövetségi Köztársaság, Japán.

Minden van itt, nagy és kis állam, parányi exotikus hely, és világhatalom, ősi kultúrközpont és az ábécével most ismerkedő szigetvilág, demokráta ország, meg kommunista, a NATO-hoz tartozó hatalom és a Varsói Szövetség tagállama, Izrael barátja és a zsidóságot nem kedvelő ország. A panoráma tehát széles, a horizont sokszínű, a résztvevők száma, a világszállam nagyon sok arcúlatát képviseli. Ezért változatos, ezért gazdag, ezért lenyűgöző a Binjánéj Háumá hatalmas terméiben sorakozó könyvárada.

A FLAMANDOK ÉS KAFKA

Az az érzésem, hogy mindenki itt van, aki az irodalomban, a könyvkiadásban számításba jöhet. És minden műfaj megtalálható, például olyan színes, mesés könyveket láttam, ami gazdaságban tultesz az ezeregyéjszaka legragyababb fantáziáján is: de láttam sakk-tanácsadót és japán műszaki szótárt; a kezdő búvárok kézikönyve épp úgy kínálta magát, mint a Hitler-életrajz; a nagy zsidó- és világlexikonok előtt szinte áhítattal fogott el, olyan monumentálisnak tűnt a sok új kiadás, mint ahogy Jan

BÁT-JÁM

Magyarajku nyugdíjasok (Jeruzsálim utca), április 22-én délután 4 órakor a jisiv kedvence, **LEICHTNER ELI** tart előadást. A „Keren Sárét” ösztöndíjasa **HÁSZ MOSE** hegedül. Költség hozzájárulás 3 sekel

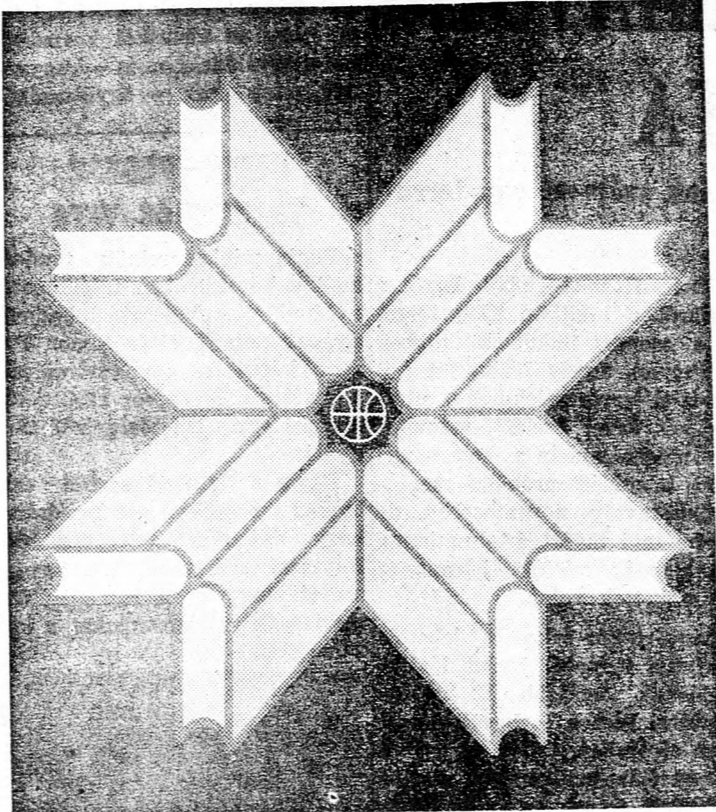
DÁNOS MIKLÓS RIPIORTJA:

van Eyck flamand festő-óriás műveinek elkápráztatóan szép albumában megbámulhattam az Arnolfini-kép minden egyes részletét; a Fischer Verlag könyvsátrában az egykori ősi-kiadású Thomas Mann művek mellett, ott sorakozott az egészen pazar kivitelű Kafka-sorozat, mint ahogy a számtalan amerikai ki-

a világbéke szent nyugalmáról. Csupán annyi a különbség, hogy ez nem rajz volt, hanem megfogható, élő-valóság.

GRAHAM GREEN ÉS A TÖBBIEK

Mivel Jeruzsálem Nagydíját ezuttal a világhírű angol író,

adók az Egyesült Államok valamennyi jelentős írójának egy-két művét elnozták ide Jeruzsálembe; láttam Japán kiadású Új Testamentumot és szláv nyelvű Haggádát; a Newsweek-et épp úgy osztogatták mint, a minden-nő-almát megtestesítő Burdakat.

És vajon el lehet-e felejteni a harmadik emeleten levő gyermekosztályt, ahol a padlóra fektetett szőnyegekben olvasták a jeruzsálemi elemisták a héber nyelvű mesés-könyveket és forgatták a képes-könyvek tuatját? Maga a látvány olyan volt, mint egy idilli propaganda rajz.

Graham Green nyerte, természetesen, hogy szinte valamennyi tárgyában ott sorakoztak a művei. Héber és portugál köteteket tartottam a kezemben, görög és magyar nyelvű Graham Green regényekben gyönyörködhettem, nem is szólva az angol nyelvű dísz-kiadásokról, amelyeknek immár filológiai értékük van. Graham Green, aki az elmúlt évtizedekben már többször szerepelt a Nobel-díj várományosai között, ezuttal olyan díj birtokába jutott, amely fémjelzi az angol író humánus gondolkozását és magasszintű irodalmi munkásságát. Ez egyébként feltétele

a díj elnyerésének, mint ahogy a nemzetközi könyvvásáron való részvétel egyetlen alapfeltétele az, hogy nem hozható Jeruzsálem falai közé uszító-fasiszta tartalmú könyv, vagy olyan kiadvány, amely a béke-ügyét ásná alá.

Ez szinte természetes: Jeruzsálem multjából és jelenéből fakad, szellemiségének messzire kiható jellegét határozza meg.

Graham Green szeretettel vet ték körül a kiállítás nézői, vásárlói. Tán népszerűbb volt eddigi elődeinél. Nem árt ha felsoroljuk itt őket: Bertrand Russell, Max Frisch, André Schwartz Bart, Ignazio Silone, Jorge Luis Borges, Eugene Ionesco, Simone de Beauvoir, Octavian Paz, Sir Isaiah Berlin. Van közöttük tehát zsidó és keresztény, angol és francia, európai és délamerikai, Keletről származó és nyugati író, halhatatlannak számító művész és muló híró tollforgató.

Mégis, a névsor így ahogy van, diszere válik a kiállításnak és méltó Jeruzsálem szellemiségéhez.

VAN-E VÉGE?

Persze ezuttal sem hagytam ki a romániai könyvsátor meglátogatását, ahol a román kiadványok mellett megtaláltam a magyar, jiddis és német nyelvű könyveket. Sajnos, a legkeresettebb román regény Marin Preda utolsó műve hiányoztak.

MATRACOK, 20% ENGEDMÉNY,
Mefi, Aminách, Paradise és gumi.

Továbbá:
HÁROMAJTOS SZEKRÉNY 1760.—
ÍRÓASZTAL 695.—
KÖNYVÁLLVÁNY 595.—
stb.

Különleges engedmény szekrényekre, íróasztalokra és könyvállványokra a kiállításról.

MIG A KÉSZLET TART.

„REHITÉJ SEM”

Tel Aviv, Bugrasov-u. 26. (pincében), telefon: 03-280493

Ki tudja, hogy **BLUM MARTON**, marosvásárhelyi munkaszolgálatos hol, mikor és hogyan halt meg.

Keresem **AL ADOLFOT**,

aki vele volt munkaszolgálatos.
DR. LEON BLUM, 459 Lakeside Dr.
N. E. Grand Rapids, Mi. 49503, USA

HIRDETÉS AZ ELÉRHETŐ AUSZTRIA

A tel-avivi Diplomát szállóban a mult héten hangulatos osztrák létkörben, művészi programmal egybekötött díszvacsorát rendeztek Ausztria izraeli nagykövetségének égése alatt. A rendezvényt a „Royal Tíjulum Israel” cég rendezte, abból az alkalomból, hogy megnyílt az osztrák turista-idény.

Az ország minden részéből jött, több mint 300 utazási ügynök vett részt az esten, ahol többek között, megjelent dr. Mossy osztrák nagykövet, R. Ben-Sách, az El Al izraeli kirendeltségének vezetője, dr. Szvoboda, a bécsi „Cosmos” cég, a legnagyobb osztrák független turista-iroda vezérigazgatója. Eli Messer, az osztrák légiforgalmi vállalat vezérigazgatója és az osztrák turisztikai minisztérium képviselője, továbbá Z. Gordon a „Royal Tíjulum Israel” vállalatlól.

A felszólalók rámutattak az Izrael és Ausztria közötti turisztikai kapcsolatok fontosságára, hangsúlyozva a válto-

zatos nyaralási, gyógy-üdülési és több más kirándulási alkalmat, amelyet Ausztria nyújt az izraeli vendégeknek.

Z. Gordon mondott köszönetet a megjelent magasrangú vendégeknek, és az utazási ügynökségek vezetőihez fordulva hangsúlyozta, hogy a „Royal Tíjulum”-nak rendkívül nagy és választékos kirándulási lehetőség áll a rendelkezésére Ausztriában, mégpedig az izraeli turista igényeinek megfelelő népi áron.

A „Royal Tíjulum” gyógy- és üdülő-helyekre, valamint a magánautó és autóbussz-kirándulásokra, szállodákra, operaelőadásokra, koncertekre, zene fesztiválokra szóló belépőjegyekkel kapcsolatos csábító ajánlatok tuatjával rendelkez-

ik. A díszvacsorát követő művészi program keretében a „Jede Leimers” bécsi folklor-esoport is fellépett, amelyet erre az egyetlen vendég szerep létre hoztak Izraelbe.

JAKOV NEEMAN (*)

KELLEMESES ÜNNEPEKET

Holnap este Izráel népe körülül a szeder-asztalt és meghallgatja az egyiptomi rabság jármából kivonult zsidók Haggadáját. Hosszu nemzedékek óta tartják Izráel fiai a pészách ünnep hagyományát, ekkor elevenítik föl az ünnepi asztalt körülülők az Egyiptomból kiszabadult zsidóság történetét, a fáraók rabságából, a megalázó szolgaságból kimentett nép csodáját. Azért ünnepeljük tehát a pészáchot, hogy emlékezzünk: Izráel fiai rabszolgáncsorból szabad néppé, leigázott népből saját sorsát intézővé váltak.

Amíg a zsidó nép nem alapította meg a saját államát, addig is tovább adták egymásnak a zsidó nemzedékek az egyiptomi kivonulás történetét, de vajmi kétszáz, hogy volt-e számukra igaz és döntő jelentősége ama szabadság fogalmának, amely a szolgaságot felváltotta, hiszen 33 évvel ezelőttig nem volt e népcnek saját hazája, az angol mandatárius hatalom pedig igazán nem körkedhetett azzal, hogy biztosítja az általa élő zsidók szabadságát.

Izráel államának a megalapítása tehát döntő változást hozott a nép életébe, hiszen az itt élő zsidók, addig a mandatárius hatalom alattvalói, ekkortól szabad, független hazájuk fiaivá váltak.

Ha az új izráeli államnak nem kellett volna annyi súlyos küzdelemet megvívnia a biztonsági, gazdasági, külpolitikai és alijja-bevándorlási problémákkal, akkor valóban tökéletes és felemelő értelme lenne a Haggadának, amely az egyiptomi kivonulásról szólva kiemeli, hogy a nép a leigázottságát levetve, szabad emberek népevé emelkedett.

Nem azt keressük most, hogyan határozzák meg a szótárak a szabadság fogalmát, inkább arra szeretnénk rávilágítani, mi volt a jelentősége az új állapotnak, ami az a zsidók még fáraók uralma alatt nyögtek és a kivonulás csodája még nem esett meg.

Amikor egy állam épül, nem arról holnapra épül. Jól tudjuk, hogy óségi, hosszú nemzedékek óta fennálló államok is szüntelenül tovább alakítják meg-megújítják az alapjukat, hát még az olyan állam, amelynek most kell kiművelnie az új állami életé öntőformát. Magától értetődik, hogy ebben az esetben sokmindent kell megismerni és átvenni, ha paruk bevált, ugyanakkor pedig óvakodni kell, hogy a mások által elkövetett tévedéseket is elkerüljünk.

Fel szokták tételteni, hogy nemcsak az újabb év elteltével tökéletesen kell a kormányzatnak, hanem révén kell egyre közelebb kerülünk ahhoz az állapothoz, amelyben már valóságos értelmet nyer az egyiptomi kivonulásról szóló történetben szereplő szabad népi felemelő fogalma.

Amíg az állam Ros Hásáná alkalmáig szoktuk az eltelt év eredményeit összegezni, kialakul-e, izmosodik-e a szabadságunk, ennek gazdasági, társadalmi, politikai és biztonsági értelmében, a Vagy pedig nem sikerült teljes társadalommal megtölteni a szabadságunk ama fogalmát, amit a zsidó nép történelme során az egyiptomi kivonulás óta szüntelenül említtünk.

Akar a múltban, még mindig súlyos problémák foglalkoztat-

Irta: SÁBTÁJ HIMMELFARB

ják hazánk polgárait, mert bár Egyiptommal megkötöttük a békeszerződést, azonban semmi előrehaladás az autonómia tárgyalásokban, sőt, számos jel mutat arra, hogy a két békekötő állam viszonyát egyre súlyosabb nehézségek terhelik.

Az Egyiptommal kötött békeszerződés, amelytől annyira reméltük, hogy csak első lépés lesz a közret általános békéje megteremtése felé, eddig még nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket.

Egyre súlyosodik a gazdasági helyzet is; az pedig, hogy épp mostanság csökkentik számos áru cikk adóját, az nem gazdasági helyzetünk javulásának a bizonyítéka, hanem egyfajta gazdasági idénypolitika gyümölcse, amelynek célja igen rövid távú, hiszen már eleve közlik a lakossággal, mikor érnek véget az árleszállítások és mikortól várható az újabb drágulások.

Izráel népe az idén vegyes érzelmekkel ül körül a pészách asztalt, mert lám, ismét eltelt egy év a tavalyi szedereste óta, ámde országunk még mindig egy helyben topog, helyzetünk egyes-

szempontokból még romlott is. A legtöbb ember tehát nem azt kérdi magában, milyen lesz maga a szedereste, mert az, akár a múltban, ezutal is ünnepi, emelkedett hangulatban fog lezajlani; a kérdés inkább az, mi jön utána, márpedig tavaly ilyenkor ugyanezen töprengtünk.

Ettől függetlenül, Izráel népe mégis ünnepi örömmel telepedik majd a szederesti asztal köré, hogy dalban és prózában ismét emlékezzék a régi napokra, amikor Izráel fiai előbb idegenbe szaktak rabszolgaként nyögtek a kemény robotban, egészen addig a percig, amikor végre elhagyhatták a rabtartók földjét, abban a reményben, hogy a rabszolgaságból megmenekülve, szabad életre vonulnak ki.

S miként a zsidók kivonulásával végetért az egyiptomi rabság, úgy imádkoznak Izráel fiai most azért, hogy mielőbb még, a mi napjainkban megszülessen teljes értelmű szabadságunk és a következő pészách ünnepét azzal a boldog elégtétellel ülhessük majd meg, hogy nem csak rabságunk láncái hulltak le, de szabad voltunk álma is tökéletesen megvalósult.

ח ש ת

Mindenki előre iszik a medve bőrére

Régi nagyváradi történet:

1940 novemberében megkérdezi egy nagyváradi zsidó a másikat: Mit szeretnél jobban? Hogy a románok bennmaradjanak és a magyarok ne jöjjenek be.

— Azt szeretném, hogy a ro-

Irta: BARZILAY ISTVAN

mánok menjenek ki és a magyarok ne jöjjenek be.

Körülbelül ez a kép alakult ki a hisztadruti választások után. Mindenki előre iszik a medve bőrére, mindegyik párt a saját győzelmet ünnepli, viszont a szavazópolgárok 40 százaléka úgy vélekedett, hogy az volna a helyes, hogy a Likud távozzon, de ha lehet, a Máárách ne kerüljön uralomra.

Amint általában minden hasonlat, ez az egybevetés is sántít. Az az érzésünk, hogy Smuel Schnitzer, a Mááriv főszervezője találta fejen a szöveget, amikor azt írta, hogy a választópolgár haragszik. Azt kell azonban eldönteni, hogy melyik pártra haragszik jobban, a Likudra, vagy a Mááráchra. És a számok kétségtelen módon bizonyítják, hogy a harag sokkal inkább irányul a Likud ellen. Mert igaz ugyan, hogy csak legfeljebb 2 százalékos veszteséget szenvedett a legutóbbi választások óta, csak hogy nem szabad elfelejteni a „haragvó” 40 százalékos, vagy legalábbis 20, vagy 25 százalékos, aki egyáltalában nem járult az urnához. Az arányok általában nem változnak és fel lehet tételteni, hogy kis különbséggel ugyanannyi százalék fog szavazni a Kneszet-választásokon a Likudra, mint amennyi a Hisztadrut keretében adta le voksát erre a pártszövetségre. S ugyanaz a helyzet a Mááráchhal.

Nem tételtezhető fel, hogy a nagyközönség haragja ugyanolyan mértékben fog megnyilatkozni a Kneszet-választásokon, mint az április 7-én történt. A választó tömegek ciosztódása nem az abszolút számokban, hanem a százalékokban nyilatkozik meg. Ha a Likud és a Máárách szavazatai között a hisztadruti választásokon 50 százalékos különbség mutatkozott meg a Máárách javára, elképzelhetetlen, hogy amikor az ország népe a parlament képviselőit fogja megválasztani, ez a különbség ne fejeződjék ki.

Mindaz, ami a választások körül a sajtóvisszhang tekintetében történik, egyelőre találgatásokon alapul. Nemcsak azért, mert az eredmények hivatalos közlése alaposan elkésett, és így a kiértékelés lehetősége is eltörlődött. Ettől függetlenül ugyanis, tudni kell azt, hogy a DÁS pünkösdi királyságának múlásával jelentős úr maradt a politikai térképén. A DÁS az előző hisztadruti választásokon körülbelül mintegy 8 százalékos támogatást kapott. Minthogy a Máárách mintegy 8 százalékkal emelte szavazatainak arányász-

mát, a DÁS-sal kapcsolatos kalkulációk tévesek lehettek, mert hiszen a 8 százalékból a Sinuj számára megmaradt 2 és a Független Liberális rokonpárt, amelynek programja alig különbözött a DÁS vonalától, szintén 2 százalékos körüli szavazatot kapott.

E szerint a Mááráchnak nem maradhatott a DÁS-ból több, mint 4 százaléka, tehát sokkal inkább van valószínűsége annak, hogy a „hiányzó” szavazatokat a Máárách a Likudtól vette el.

Vitathatatlan tény, hogy a Máárách növelte szavazatainak számát, a Likud támogatónak száma pedig csökkent. Bármennyire is állítják a szakértők, hogy ezekből az eredményekből nem lehet következtetni a pártok kilátásaira a Kneszet-választásokon, kétségtelen, hogy van bizonyos mértékű indikáció erre nézve. Elképzelhető-e, hogy minden véleménykutatás, amely március haváig nyilvánosságra kerül, tévedéseken alapul? Ezek pedig kitalálóan a Máárách jelentős győzelmet jósolták a Likud fölött. A legutóbbi felmérések azt mutatják például, hogy a DÁS eltűnése támasztotta úrt nem Mose Dáján listája fogja feltölteni, hanem Sulámit Aloni emberi jogok védelme című pártja, amelynek az egyik véleménykutatás 4, a másik 5 mandátumot jövendőt, a Sinujnak pedig négyet, és a független liberálisoknak is ket-tőt.

Ezzel voltaképpen meg is telt a DÁS felszabaduló mandátum-mennyisége, és a Mose Dájánnak jósolt 4 mandátum valószínűleg a két nagy párttömb egyikének, vagy mindkettőnek a rovására megy majd.

Összinté csalódást okozott számunkra Jicchák Rábin magatartása. A Mááráchnak nem lehet más célja, minthogy eltávolítsa az uralomról a Likudot, amely gazdaságilag, politikailag, társadalmilag és diplomáciai szempontból is tönkretette az országot. Rábin, aki azt állítja magáról, hogy a Munkapárt keretei között folytatja politikai tevékenységét, megtagadja ezt a felfogást, ha olyan lépéseket tesz, amelyek pártszakadáshoz is vezethetnek.

Megnyugtató, hogy a Bét Beriben szombaton lefolyt nagyvárnyú első propaganda-gyűlésen a Rábin-tábor híveinek nagy többsége megjelent, még a tábor vezérkarának néhány tagja is. Minden remény megvan tehát arra, hogy Rábin magatartása ellenére, a Máárách egységesen vonul majd fel a nagy küzdelemre.

1981.IV.17

3.

CSAK KÉT SZÓ...
elite KÁVÉ

עלית קפה נמס
100% קפה טהור

Wimmer Jacobsohn Tamir

WIZO — Natania

Az összes magyarjku WIZO elhívésének kellemes pészáchot kíván a natanjai WIZO vezetősége nevében

BRUN KATÓ

Wimmer Jacobsohn Tamir

UNDORRAL ÉS MEGVETÉSSSEL

Irta: BARKAY ZEEV

Ha megkérdezik tőlem, hogy hol található a véskorszak utáni magyar-zsidó történelem szégyenfoltja, pontosan megmondhatom: a Jüdische Rundschau 1981. április 2-i számának második oldalán. Ezen a helyen közli az a tekintélyes babiloni zsidó lap a dr. Salgó László budapesti főrabbival készített interjút, melyről az Új Kelet röviden már beszámolt.

Ugy vélem azonban, hogy mi, magyarországi származású zsidók, nem érhetjük be a tények kivonatos ismertetésével. Mert, habár javarészünk hosszú-hosszú évekkel, évtizedekkel ezelőtt hagyta el Magyarországot, mi azért valamilyen formában mégis a magyar-zsidó történelem egy részét képezzük, s így nem térhetünk szólanul napirendre e hitványság felett. Afelett, hogy a budapesti főrabbi nemcsak, hogy megtagad minden közösséget a zsidó néppel, mint olyannal, de helyesli, hogy Magyarország fegyvereket, szovjet gyártmányú tankokat szállít a PFSz-nek, hogy azokkal minket, izraeli zsidókat öldököljének.

A Jüdische Rundschau kérdése világos:

— A Magyar Népköztársaság nem tart fenn kapcsolatot Izrael államával; nemzetközi politikai szinten az arab „elutasító frontot” támogatja, a PFSz-t pedig nemcsak a palesztinek egyetlen törvényes képviselőjének tekint, hanem elismeri politikai céljait is; a cionizmust fajvédő mozgalomként bélyegzi meg, s megbizonyíthatóan fegyvert szállít a PFSz-nek, amellyel Izraelben zsidókat gyilkolnak, s akkor ön, mint főrabbi és parlament képviselő — akinek minderről tudomással kell bírnia —, ön ne küzdene hovatartozási problémákkal?

Ime, a válasz:

— A Magyar Népköztársaság a közkeletű konfliktusban igen következetes politikát folytat, amellyel én tökéletesen egyetértek: minden érintett félnek a tárgyalászatához kell ülnie, hogy valamennyi fél szempontjából elfogadható békés megoldást találjanak. Nem fogadjuk el Begin miniszterelnök hajthatatlan, zátonyra futott politikáját.

Valóban bölcs, főrabbihoz méltó felelet: „Találjanak valamennyi fél számára elfogadható békés megoldást” — amikor a PFSz meg nem szűnik hangoztatni, hogy számára az egyetlen megoldás Izrael elpusztítása; amikor a PFSz damaszkuszi tanácsulése már nem is a Nyugati Partvidék, hanem Jaffa, Haifa és a Gálil „visszafoglalását” követeli. S mintha a PFSz létezése és gyilkos terrorja kizárólag Begin politikájának következménye volna! Mintha az nem egész Izrael ellen irányulna — bárki is álljon a kormány élén. Dehát a főrabbi urat a tények nem befolyásolják. Ő áldását adja a Magyarország-szállította tankokra. Nyilván nagyon sajnálni fogja, ha tudomására jut, hogy a Cáhál néhányat már megsemmisített közülük. Igaz, egy katonánk („cionista agresszor” — ugye, főrabbi úr?) életével fizetett érte.

Most elégedett, főrabbi úr? Mert hát mi köze is önnek ehhez a 20 éves fiúhoz — Juvál Efráti nak hívták egyébként — akinek, önnel ellentétben, nem tetszett Magyarország „következetes külpolitikai politikája”; nem tetszett, hogy az ön kormánya ál-

tal szállított tankok ártatlan izraeli zsidó polgárok, férfiak, nők, gyerekek, öregek életét fenyegetik — és bajtársaival együtt megrohmozta őket. Mi köze önnek hozzá? Semmi. Csak nekünk van közük hozzá: izraeli zsidóknak, és velünk együtt minden más zsidónak, szerte a nagyvilágon, aki a zsidó nép közösségéhez tartozónak érzi magát. De ön, főrabbi úr, nem tartozik ebbe a kategóriába — ez világosan kiderül a nyilatkozatából.

Juvál Efráti rajtaütés során halt hősi halált. Mert rajtaütést is elkövetnek a mi katonáink, bizony, főrabbi úr!

De a hatnapos háborút „fegyveres rajtaütésnek” nevezni? Márpedig ön annak nevezi, mondván: „Izrael 1967-es fegyveres rajtaütése kényszerített bennünket a diplomáciai kapcsolatok megszakítására”. (Figyelik a megfogalmazást, tisztelt olvasók: „bennünket” — értsd: a szovjet blokkot.) De nem ez a lényeg. A lényeg a „fegyveres rajtaütés 1967-ben. Ezt kivel akarja elhíttetni, főrabbi úr? Mit gondol, már senki sem emlékszik a június 4-ét megelőző napokra, amikor Izraellel együtt aggodott minden ig a z zsidó?! Az egyiptomi csapatok megjelenésére Szinájban; az UNO-csapatok vissza vonulására; a nagyhatalmi garancia hatálytalanságára; a Tírán-szoros elzárására; kétségbeesett magunkra-maradásunkra; kormányunk tétovázására — miközben Nasser május végén bejelentette: „Ez lesz az általános háború Izrael felszámolására.”

Ezt merészeli a budapesti főrabbi „fegyveres rajtaütésnek” nevezni?! Azt akarja talán mondani, hogy nem tudja, mi várt volna ránk, ha elveszítjük ezt — és a többi — háborút?!

Nem, azt nem kívánjuk a budapesti főrabbitól, hogy cionista legyen. De azért történelmet se hamisítson — zsidó történelmet, s főleg ne ilyen otromba és át látszó módon, csak azért, mert a szovjet terminológia így kívánja!

S megjegyzendő még, hogy a hatnapos háború idején nem Begin-kormány volt, hanem nemzeti egységkormány, élén a munkapárti Lévi Eskollán.

Ez sem volt jó, főrabbi úr? Mert „önök” (a szovjet blokk) ezzel a kormánnyal szakították meg a diplomáciai kapcsolatot.

De elég lazán viszonylik a főrabbi úr a ténybeli igazságokhoz más vonatkozásokban is.

Arra a kérdésre, hogy a magyarországi delegáció miért nem vett részt a Zsidó Világkongresszus ülésén, a válasz ez volt:

— El akartunk utazni a kongresszusra, és megállapítottuk a küldöttség összetételét is. Ekkor Begin miniszterelnök úgy határozott, hogy a kongresszust Jeruzsálemben tartatja meg, hogy a világot kész tények elé állíthassa. Jeruzsálemet Izrael egyesített fővárosaként kelljen elismerni. Mi hátat fordítottunk ennek a demonstrációnak és távolmaradásunkkal világosan elhatároztuk tőle magunkat.

Igazán dicséretes viselkedés egy főrabbi részéről. A bökkön csak az, hogy a Zsidó Világkongresszus ülésének színhelyét nem Begin határozza meg, hanem a Világkongresszus vezetősége. S amikor úgy döntött, hogy a hetedik ülészakot Jeruzsálemben tartják, még híre-hamva sem volt a Jeruzsálem-törvénynek, az egész ügynek semmi

„demonstrációval”. Annál is kevésbé, mert az ülést a város nyugati részében lévő Binjáné Háumában tartották, azaz olyan területen, amely mindenkor Izraelhez tartozott, 1967 előtt is, tehát abban az időben is, amikor még létezett diplomáciai viszony a szovjet blokk államaival.

De a dolog pikantériája csak ezután következik. Mert a Jüdische Rundschau riportere a fenti válasz után felvette a kérdést:

— Tehát Jeruzsálem nem Izrael fővárosa?

— Az volt az ősidőkben, s az lesz újra, a messiási megváltás révén. Naponta háromszor áhitattal imádkozom ezért.

El tudjuk képzelni, főrabbi úr! Mintha csak a szatmári rebét vagy reb Amram Blojt hallanánk a Nátoré Kártától. De, be kell vallanunk, az ő szájukból mindez sokkal meggyőzőbben hangzik. Pedig ők nem tagjai a Magyar Népköztársaság parlamentjének. Vagy talán éppen azért?

Főrabbi úr! Doktor úr! Képviselő úr!

Ön tehát a messiás útján óhajta megoldani a közkeletű kérdést? S gondolja, ez lesz az a megoldás, amely kielégíti a Krenlt és a PFSz-t is? S akkor talán majd ön is kegyeskedik megítélteni Jeruzsálemet látogatásával?!

Tudja mit, főrabbi úr? Ebben igaz van. Addig ne is jöjjön! Jeruzsálem — Izrael fővárosa a múltban, jelenben és jövőben! — nem tart igényt önre, ezt nyugodtan állíthatom.

Mert hiszen ön, a „Mózes-hitű” magyar, kitünően érzi magát a „Jézus-hitű” magyarok között. Mert csupán ennyi az egész különbség: vagy talán nem?

Arra a kérdésre ugyanis, hogy hogyan viszonyul a magyar zsidóság Izraelhez, a válasz ez volt:

— A cionizmus, mint politikai fogalom, Izrael államának létesítése következtében túlhaladta magát, és teljesen elvesztette jelentőségét. A Mózes-hitű magyar állampolgárok nem cionista beállítottságúak, mert hiszen, aki a cionizmust helyesli, az csak vándoroljon ki Izraelbe.

Majd, tovább:

— ...A magyar zsidók egyáltalán nem szándékoznak kivándorolni, a legcsekélyebb kedvet sem érzik ehhez, mert kizárólag csak magyaroknak érzik magukat; hazájuknak Magyarországot tekintik és csak itt érzik jól magukat.

Ehhez, úgy vélem, nem is kell kommentár. Legfeljebb talán a „Mózes-hitű” kifejezéshez. Ez ugyanis nem igen volt használatos a magyarban. Főleg a német asszimilációs alkalmazták a mult században. Magyarországon, ha „választékosabb” kifejezést kerestek a „zsidó” helyett, — „izraelita vallású magyar”-t mondtak. Csakhogy az „izraelita”, akárhogy is vesszük, az Izrael szóból származik. Ezt pedig mindenképpen el akarta kerülni a főrabbi úr...

A Jüdische Rundschau riportere azonban nem állhatta meg, hogy közbe ne vesse:

— 1938 előtt a német, francia és osztrák zsidók is ilyen hangokat hallattak, mégis legyilkolták őket Auschwitzban, Treblinkában és Majdanekben.

A válasz: — Mi azonban bizton reméljük, hogy hála a szocialista népköztársaságok és más békeszerető országok aktív együttműködésének, főleg pedig annak, hogy

szovjet védelem alatt állnak, ezek az események nem ismétlődnek meg.

Itt bizony elszóltta magát, főrabbi úr, de csunyan!

Mert hiszen ebből kiderül, hogy a „Mózes-hitű” magyar állampolgárok biztonsága a „szovjet védelemtől” függ. Attól a „szovjet védelemtől”, melynek „népszerűségét” épp a lengyelországi események bizonyítják, s melyet — a fenti kijelentés alapján, úgy látszik nem is egészen indokolatlanul — a zsidókkal azonosítanak, nem csak Lengyelországban, de minden más kelet-európai népi demokratikus államban, így Magyarországon is.

Nem azt mondta a magyarországi főrabbi tehát, hogy „a magyar népben bizunk” — mert ez még az ő száján sem jött ki. Ez a negatívum volt az egyetlen pozitívum ebben az egész, zsidó és általános emberi szempontból egyaránt minősíthetetlen nyilatkozatban, melynek egyébként további jellegzetessége, intellektuális sekélyessége. A főrabbi sztereotip válaszait mintha a szovjet külügyminisztérium vagy Kommunista Párt közkeletű ügyekkel foglalkozó brosúrájából vágták volna ki, alapfoku szemérmium, esetleg harmad- és negyedrangu diplomaták számára.

Az első pillanatban úgy éreztem, hogy a főrabbi szavai haragot keltenek bennem. De nem: a harag nemes indulat, nem jár neki! Amit ez a nyilatkozat kelt, az undor és megvetés: „seát nefes”. S úgy vélem, ebben egyetértenek valamennyien.

„Biseát nefes” — utálattal és megvetéssel utasítjuk el dr. Salgó László budapesti főrabbi szégyenteljes megnyilvánulását. És sajnáljuk, nagyon sajnáljuk, hogy a magyarországi zsidóság oda jutott, hogy ilyen „lelkipásztor” lett az őrzője...

Jó, vagy okos?

Irta: CHANÁ ZEMER

Egy mondás szerint az emberek vagy jók vagy okosak. Nem mintha Isten őrizze a két tulajdonság elvbe kizárná egymást. Végül is, aki melegszi, az nem föltétlen ostoba is, mint ahogyan az okos embereknek sem muszáj okvetlenül gonoszoknak lenniük. Dehát ez a mondás alkalmasint egy olyan ember fejből pattant ki, aki a valóságot ismerve süriün tapasztalhatta, hogy bizony gyakran „ájtják” és ezt többnyire a ravasz okosok teszik...

A mondásra így, pészách előtt szoktam visszaemlékezni, vagy pontosabban így, széder este előtt. Ilyenkor, mint tudjuk, Izrael népe két nagy csoportra oszlik: vendéglátókra és meghívottakra. S nekem minduntalan az az érzésem, hogy a vendéglátók a szerető szívűek (mert noha a vendégek segítenek egyben-másban, mégis a háziasszony a főáldozat), az okosok pedig másoknál szeretnek széderhez ülni.

Hát igen, a vendégek előreküldelek egy-egy csokor virágot, vagy magukkal hoznak egy üveg konyakot, megmást. De ha az egész lakomát készen magukkal hoznák is, az is semmi lenne ahhoz a nagy fáradsághoz, megtervezéshez és kivitelezéshez képest, amivel egy szabályos szedereste megrendezése és a vendégek fogadása jár. Nyugodt lelkiismeretel állítom ezt, mert jómagam a vendéglátók csoportjához tartozom...

Egész bizonyosra veszem, hogy némely vendéglátó egyáltalán nem is érzi áldozatnak sem a fáradságot, sem a vendéglátással járó kiadásokat. Elvezik az össze jövetelt és szerencséjüknek tartják, hogy az emberek önökük jönnek össze. Egyszerűen szives vendéglátók, a zsidó hagyományok

között pedig mindig ott szerepel a vendéglátás ércnye. Csak alijjá zásom után jöttem rá, hogy ez a hagyomány, akár sok más zsidó tradíó is, a keleti szokások egyike.

Az izraeli valóság is mindig azt tükrözi, hogy vendéglátásban az arabok fölülmulják a zsidókat, maguk a zsidók között pedig a szfárádi zsidó törzsek lelkesebb vendéglátók, mint a Nyugatról ideszármazottak. Kivételek persze mindkét törzsben akadnak, de a tény nagyjából szabálynak vehető.

Az áskénázok olyankor látják vendégül családtagjaikat és barátait, amikor ez a legkényelmesebb a számukra, s nem hívnak kelletlenül több vendéget. A keleti törzsbelleknél ez magától értetődő kötelezettség, ami alól nem bujik ki senki, s amit nem kötnék kényelmi szempontokhoz. (Ezt az eltérési egyébként a családokon belüli kölcsönös segítség tekintetében is világosan tapasztalhatjuk). Magában az áskénázi törzsben a parancsolatokhoz és vallási tradíciókhoz ragaszkodó rétegek nagyobb súlyt fektetnek a vendéglátás művészetére, mint a nemvallásosok. Hiába, az utóbbiak alkalmazkodnak a korszellemhez: mire jó a telefon, ha nem arra, hogy az ember megkérdezze, nem zavar-e ha odalátogat, és mikor nem zavar...

Lassan-lassan azonban elhalványulnak ezek az árnyalati eltérések is. A fiatal nemzedék, legyen az áskénázi, vagy szfárádi, egyre kevésbé kapható a vendéglátásnak arra a formájára, amit szülei, nagyszülei még oly természetesen éretek. Nincs messze az az idő, amikor a két törzsközös nevezőre jut a „vendégetnem-hívásban”. Chág száméach!

SCHEFFER MOSE BUTORÜZLET

Tel-Aviv, Ben Jehuda 74. Telefon: 226387

BUTORKÜLÖNLEGESSÉGEK

A komoly, megbízható, finom ízléssel tervezett bútorok beszerzési forrása.

Tökéletes kivitelezés a legjobb minőségű anyagokból.

Legnagyobb választék készen és rendelés szerint.

KEDVES VEVŐIMNEK, ROKONAIMNAK ÉS BARÁTAIMNAK KELLEMES PÉSZÁCHI ÜNNEPEKET KIVÁNOK

A DZ TAGJAINAK ÉS SZIMPATIZÁNSAINAK!

KÖSZÖNETÜNKET FEJEZZÜK KI MUNKÁSSÁGUKÉRT, A HISZTADRUTI VÁLASZTÁSOKON BELÉNK HELYEZETT BIZALOMÉRT, ÉS AZÉRT AZ ERŐFESZÍTÉSÉRT, hogy SEGITETTEK A LAMED-ÁJIN EREJÉNEK ÉS BEFOLYÁSÁNAK VISSZAÁLLÍTÁSÁBAN.

HÜEK MARADTUNK UTUNKHOZ, AMELYBEN NEM CSALÓDTUNK; TOVÁBBRA IS SZOLGÁLJUK ORSZÁGUNKAT FÜGGETLEN ÉS ÉRDEK NÉLKÜLI TETTEKKEL ÉS GONDOLATOKKAL, S CÉLUNK, HOGY EGYÜTT TALÁLJUK MEG A MEGFELELŐ MEGOLDÁST, AMELYRE AZ IZRAELI TÁRSADALOMNAK SZÜKSÉGE VAN AZ ÉLET MINDEN TERÜLETÉN.

Nem okoztunk csalódást a múltban, bízzál bennünk a jövőben is!

Üdvözlettel és jókívánásokkal a szabadság ünnepére
TNUAT HAAVODÁ HALIBERALIT
A FÜGGETLEN LIBERALISOK

KFÁR VRÁDIM

A »RÓZSÁK FALVA« utnak indul

Jellegzetes, festőien szép nyugat-gálili környezet. Az 500-600 méter magas dombokat és hegyvonulatokat zöldellő erdők borítják. Kisebbségi részük a KKL ültette, a többi pedig már évszázadok óta harcolt itt a természet kegyetlenségével, és még inkább az arab lakosság fejszéjével.

Keletre és délre a közelmúltban „felfedezett” és lendületesen épülő Tefen-övezet, dél-nyugatra a hatalmas vádi, kiszáradt patakmeder, amelynek közepéből kiemelkedő dombon a keresztet által épített Judin-Gdin lovagvár maradványai, melyet Dá-hár ál Amár drúz sejk a Nyugat-Gálili koronázatlan királya 200 évvel ezelőtt megerősített. A környéket uraló vármok szomszédságában az 1946-ban épített Jochiám kibuc, amelynek az ország északi és a Gálili nyugati része védelme szempontjából rendkívül fontosága volt a Függetlenségi Háború idején.

ERDŐK

ÉS VIRÁGSZÖNYEG

Keletre a természeti rezervátumnak számító Káziv (Achziv) patak zöldellő, és ilyenkor, tavasszal a virágok ezerszínű szőnyegével borított medre. Judin-Gdin erődítménnyel egy magas-ságban, a Náchál Káziv szívében látjuk a Monfort keresztet lovagvár romjait, s ettől északra és keletre a Felső-Gálili drúzok lakta falvait.

Előttünk keletre Társichá drúz falu házai kapaszkodnak fel a hegyoldalra, s takarják a mögöttük lévő hegyre épített Máalotot, amely Társichá iker-városa. Ennek a festői környezetnek a központjában áll, nem messze a Náhária — Máalot országúttól az egyelőre javarészt kopár domb, ahol a következő években — talán még rövidebb időn belül — felépül Kfár Vrádim, a Rózsák falva.

FÖLD ÉS IPAR

Üdítő nevével ellentétben, ez a falu, illetve kertváros, valójában ipar-városka lesz, legalább is erről álmodnak a kezdeményezői és alapítói.

Kfár Vrádim építésének ötlete mintegy hét évvel ezelőtt, a jomkipuri háború után született meg. Zeév Wertheimer, volt képviselő, aki néhány héttel ezelőtt lemondott, éveken át fáradozott az eredeti elgondolása megvalósításán. Az izraeli születésű „Stef” Wertheimer, aki „mellékesen” néhány nagyiparos, arra az el-

Irtá: FUCHS ÁVRÁM

határozásra jutott, hogy az életminőség fokozását egybe lehet kötni az iparosítás decentralizálásával.

A CIONIZMUS HARMADIK SZAKASZA

A héten, a Kfár Vrádim alapító letélteli szertartáson éppen azért büszkén jegyezhettem meg, hogy az ipari kertvárosban, „a cionizmus harmadik korszakának megvalósítását látom, vagyis a magasfokú tudományos készütséget igénylő termelés egybekötését azzal a földdel, ahol letelepedtünk, amelyet fejlesztünk és kiépítünk. Ahol egy olyan helyet létesítünk, ahol a természet központjában lakunk, anélkül, hogy magát a természetet eltipornánk, kiszorítsunk”.

A „Rózsák Falva” születésének rendkívül sok akadálya volt. Az Országos Telekhatóság, például, csak 1979 júliusában utalta ki hivatalosan a mintegy 900 szerveskedő család számára az évekkel előzőleg kiválasztott hegyoldalt, Máalot — Társichától dél-nyugatra, a Tefen-körzet határában, „valahol” Chosen szövetkezeti falu és Jochiám kibuc között. A hely leírása meglehetősen körülményes, viszont rendkívül gyorsan és könnyen megközelíthető. Náháriából alig 20 kilométert utazunk a Máalotba, és onnan Méronba és Cfatba vezető országúton. Ez azt jelenti, hogy 60 kilométeres sebességgel haladva, 20 perc alatt tetjük meg az utat a tengerparttól.

AZ ELLENZÉK

A hangoskodó „ellenzék” vezetője, Bochbut máaloti polgármester volt, aki attól tartott, hogy Kfár Vrádim építése akadályozza majd a főleg új bevándorlók által lakott Máalot fejlesztését és elsősorban iparosítását Peticiókat küldött, tüntetett, foggal-körömmel harcolt, de az avató ünnepségre eljött és köszöntötte az új szomszédokat, akiknek gyors fejlődést és áldásos együttműködést kívánt.

Társichá drúz lakosai is ellenzték Kfár Vrádim építését. A drúzok attól tartottak, hogy a város céljaira kisajátítják majd földjeiket, amire természetesen nem került sor. Később azt hangoztatták, hogy az új szomszéd megakadályozza a falu terjeszkedését, amiben viszont igazuk volt, amennyiben a jogtalan ter-

jeszkedésre, vagyis a törvénytelen építkezésre gondoltak. Az alapító-letélteli ünnepségen azonban ők is jelen voltak, ahogy az a jó szomszédokhoz illik, és ahogy ezt a hagyományaik megkövetelik.

IPARI PARK

Az elgondolás szerint Kfár Vrádimban a fejlesztési munka első szakaszában 500 család telepedik le (eddig mintegy 1000 családot tartanak nyilván) ugyanakkor az „ügynevezett „ipari parkban” (költöien szép név az iparnegyed számára), 10-12, olyan magas szakutadást igénylő üzemet, kis- és nagyipari vállalatot létesítenek, ahol legalább ezer dolgozó számára lesz kenyér.

Majdnem megelégedtünk róla: a falu tagjai közé elsősorban olyanokat vesznek fel, akik a gyáriparban fontos és nélkülözhetetlen szakutadással rendelkeznek, mérnököket, segédmérnököket és különféle technikusokat.

BARNA RÓZSA — KÉK CSAVAR

Már a közeli napokban megkezdik az építkezéssel szolgáló sziklás talaj egyengetését, bekötött utakat vágnak a hegyoldalba és bizonyára néhány hónapon belül megkezdik az első házak építését. Minden letelepedő telket kap, vagy vásárol, ahol központi alapterv szellemében a saját izlése és szükségletei, de mindenképp előtérbe szorítják, építheti fel a saját házat.

Kfár Vrádimnak már címe is van, amely egy olyan stílizált rózsát ábrázol, amelynek szirmai az iparosítást szimbolizáló fogaskerekekből állnak. Központjukban egy csavarfej a „rózsa” szíve. Csakhogy a címeren látható ipari rózsza színe barna, mint a Gálili földje, s a központban lévő csavarfej pedig kék, mint a Gálili és a szép Erec Jisráél ege.

Mindenki egyért

A fizikailag, illetve szellemileg visszamaradott gyermekek érdekében rendezett televíziós gyűjtőakció minden reményt felülmuló sikerrel járt. A lelkes, szellemes és főleg céltudatos bemozdó gárda este 8-tól éjszaka 2 óráig vezette ezt a grandiózus akciót, s amikor holtfáradtan, de boldogan elbucszott a nézőktől, a szerencsétlen gyermekeket ápoló, oktató és védelmező szervezet pénzalapja közel 27 millió sekellel gyarapodott.

E csodálatos hat óra értékét azonban még ez a hatalmas összeg sem fejezi ki teljesen. A próbatétel során, amikor azt kellett kideríteni, hogy vajon meg tudunk-e válni mások javára hön szerett pénzüinktől, olyan értékek kerültek felszínre, amelyek a napi események zavaros tükrében csak ritkán csillannak fel. Mert túl a szenzációs felajánlásokon, amikor a műgyűjtő kollektívájának egyik értékes darabját verte dobra, vagy amikor az ismert építkezési vállalkozó egy lakást ajánlott fel, mindjárt ott volt a kisember, aki lapos bugyellárisából kaparta elő adományát, a gyermek, aki feltört a perselyét, amiben biciglire gyűjtötte a nagynénik által ajándékozott filléreket, és felemelkedett a cellájában a bünöző is, hogy a rácsos átnyújtott markában felmutassa öbölűsét.

A televízió előtt ott ült az ország népe és hat óráig szentelt azoknak a gyermekeknek, akik nyomorékban születtek, s ekként kell leléjék életüket ebben az egyre érzékenyebb században.

Amikor már meghatottan tudomásul vettük, hogy a híres személyiség megvált kedvenc ékszerétől, a kanadai konfekciógyáros pedig többszáz nadrágtól, a híres hazai és a híres külföldi énekes lemondott a gázsirol, akkor bemutatott nekünk egy házaspart, Dov Genikovski, tel-avivi újságíró és feleségét, akikről kiderült, hogy négy egészséges gyermekük van és örökre fogadtak egy nyomorékot. Nem egyszerű és nem csupán anyagi segítséget nyújtottak, hanem állandó, naponta ismétlődő áldo-

zatot hoznak egy szerencsétlen izraeli gyermek érdekében.

Ebben a pillanatban emelkedett az akció jelentősége arra a szintre, ahol jelképpé válhat: a nemzet összefogása nem alkalmi felbuzdulás kell legyen, hanem állandó, mindennapos magatartás. A fényes külsőségek között lerótt pénzünkön nem gesztus és igen alkalmas arra, hogy az ember megnyugtassa vele amúgy sem túlságosan alkalmatlanokodó lelkiismeretét. Utána pedig úgy olvassa a társadalmi problémáinkról szóló napi hi-

reket, mintha azok megoldása kizárólag a kormány, vagy a Gondviselés feladata lenne.

A „Teletrom” nagy siker volt és mindnyájunkban megerősítette a hitet, hogy ez a nép a felületellenes, fogékony a szép, az emberi magatartásra. Ezt a tulajdonságát kell a legmagasabb minőségi szinten érvényesítenie, nemcsak 13 ezer beteg gyermek, hanem a hárommillió népboldogulásért vállalt öntudatos magatartással.

Talán soha sem volt annyira szükség az ősi jelszó megvalósítására: Kol Jisráél árevim zé, lezé — minden zsidó minden zsidóért felelős.

(tabák)

Jönnek a delfinek!...

(Magyar-zsidó építészeti és építési alatti épül fel a tel-avivi Dolfinárium)

Különös hirdetés ragadta meg a figyelmemet: „Rendező keresetű, a tel-avivi Dolfinárium akrobatika-felépítési részére. Az illetőnek versenyképesnek kell lennie abban, hogy a delfinnek együtt elnyerje a közönség rokonszenvét. A leendő rendező keresett tulajdonságai: a héber és angol nyelv tökéletes bírása, — az állatok szeretete, — intelligencia, — kifejező képesség és humorérzék. A kellemes megjelenés előnynek számít”.

Még ki sem sajnálkoztam magam kellőképpen azon, hogy bánatomra, nem rendelkezem tökéletesen mindeme tulajdonságokkal, mikor egy héber folyóiratban interjú-sorozatban akadt meg a szemem: a Tel-Aviv és Jaffa közötti tengerparton már majdnem felépült Dolfinárium dolgozóival kapcsolatban.

Az interjú-sorozat egyik „hősnője” (véletlenül személyes ismerősöm), nyilván közelebb áll az Új Kelet olvasóinak szívéhez, mint a többi, lévén magyar-zsidó származású, úgy hogy részletes kommentár helyett, idemácsolom olvasóinknak a riport egy részletét:

„Mikor két évvel ezelőtt elkezdtük itt a munkát, tulajdonképpen egy gödörben éreztük magunkat — mondja Bajtj Számuel (azelőtt Budapest Herceg Bori), a Dolfinárium épületkomplexusának építészvezetője.

— A kijelölt terület egy része jóval a tengerszint alatt fektett, a munkálatok legelején a hullámok valóságos elöntöttek bennünket. Ma az egész építmény olyan talajon áll, ami tulajdonképpen kiszáradt tengeri föld, rajta mészkövel és betonnal.”

„Bajtj egy göndörhajú, örökmozgó, állandóan mosolygó lény benyomását kelti enyhén magyaros kiejtésű, sodró héber beszéddel kísérve. Nagyon nehéz elhinni, hogy már három kisunokának a nagymamája. — Személyi véleményem az, hogy egy nő csak akkor juttathatja kifejezésre szakmai téren a tehetségét, ha nincsen férje — mondja, mintegy mellékesen. Férjétől már sok évvel ezelőtt elvált. — 18 éves koromban mentem férjhez, még Budapestre — mondja. — 19 éves koromban már megszületett a fiam. 1956-ban alijáztunk, a lányom már itt született. Előzőleg Magyarországon orosz műszerésznek tanultam. Miután Izraelbe érkezünk, a Technionon folytattam a tanulást. Tulajdonképpen kémikus akartam lenni, mint édesapám volt, de végül rájöttem, hogy az építész jobbban érdekel. Privát vállalkozásoknál kezdtem dolgozni, mint diplomás építész. Először,

lok mellett dolgoztam. Ezt viszont nem bírtam sokáig, nem egyezett a temperamentumom természetemmel. Mikor kaptam egy olyan ajánlatot, ahol egész idő alatt kint kell lenni az építkezéseknél, akkor azonnal megragadtam az alkalmat.

Bajtj tapasztalata az építkezési vonalon ugyancsak széleskörű: Dolgozott a Szolói Bonénál, a Negev-egyetemnél, az El Al építészeti osztályán, vezette a karmiel Mifalé Mátchet építkezését, utána pedig ő nyerte el a maga nemében egyedülálló Dolfinárium építészeti tisztségét.

— Eletelem nem is hallottam, hogy mit jelent a fenti szó, mikor elvállaltam a tisztséget — meséli széles nevetéssel Bajtj. — Fogtam magam, elutaztam Hollandiába, és megnéztem, vajon eszik-e vagy isszák a delfinek lakóhelyének intézményét. Tulajdonképpen mindezt másfél év alatt építettük fel — meséli büszkén mutatva körbe az épület komplexuson. Ezen belül láthatjuk a széles, mély vízmedencét, és körülötte az amfiteátrumot, benne 1200 ülőhellyel. Ez alatt egy földalatti terem is, füvegablakkal, amelyek a vízmedencére nyílnak, ebben láthatók lesznek a kiválasztott delfinek akrobatikai bemutatói.

„Bajtjával tulajdonképpen nem lehet interjú csinálni, mert minden egyes mondat előtt és után cseng a telefon, íróasztala előtt pedig sorba állnak az emberek. Annnyit azért még kiszédünk belőle, hogy otthoni hobbjja a főzés, legyen az magyaros palacsinta, vagy töltött kalarabé, ha éppen azt kéri a gyerekek. Ha pedig elfáradok? Akkor egész egyszerűen felmosom a lakást, ennél frissítőbb torna nem létezik — mondja Bajtj — a világlégtermészetesebb hangján.”

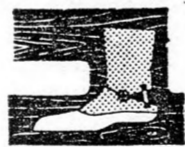
Eddig az idézett riport-részlet. Néhány hét múlva pedig, ha megnyílik Izrael legújabb turisztikai különlegessége, és a jelenleg lázasan gyakorló hat darab, ultra-intelligens delfin-ficsúr, megtanul sálomot integetni, kezdet rázni, pusztítani, vagy éppen viziballetet lejteni, addigra Bajtj-Bori tulajdonképpen már befejezi jelenlegi küldetését.

Most jut eszünkbe, hogy tulajdonképpen miért? Miért ne vállaltatna el a hirdetésben keresett delfin rendezői tisztséget is?

A szervezői képessége és a humorérzéke biztos, hogy megjelenik hozzá. Az „ennivaló” delfineknek pedig eszük ágában sem lenne megvárni egy enyhén magyaros, kellemes kiejtésű... JAVOR VIOLA

1981.IV.17

5.

ORTHOPÉDIA BIRÓ

Haifa, Máalé Hásichur 23

Telefon: 53 43 95

MŰLÁBAK, MŰKEZEK, FÜZÖK
ÉS ORTOPÉDIAI FELSZERELÉSEK
GYÁRTÁSA

הג ש ה

59/165 ÖZVEGY,
mosávon lakó nő
hozzáállt

ELETTÁRSAT

és m. apát keres 16 éves
lánynak.

Levélcim: S. K., Sáár Jásuv,
68, D.N. Gálil E. 12240, Israel.
Telefon: 067-42287

Finom gumiharisnyák
Ortopéd fűzők
Könnyű lúdtalpbetétek
Sérvkötsők

ORTHOPEDIA

„LABO”

Haifa, Arlozorov u. 8.

הג ש ה

ÜZLET: tel. 229382

TEL-AVIV, Ben Jehuda 100.

ÜZLET: tel. 705573

BNÉ-BRÁK, Rabbi Akiba u. 102.

ÜZEM: tel. 786756

BNÉ-BRÁK, Bár Kochbá u. 8.

רהיטי טומי
FURNITURE TOMY

AZÉLŐTT REHITÉJ HERSKOVITS
T.A., BEN JEHUDA

KÜLÖNLEGES BUTOROK LAKBERENDEZÉSI TANÁCSADÁS

● SZALONOK ● KÜLÖNLEGES KÖNYV SZEKRÉNYEK ● HALÓ- ÉS GYERMEK-SZOBÁK ● KONYHÁK ● STB.
KIARUSÍTÁS AZ ÜZEMBŐL 50% ENGEDMÉNYEL!

Összes vevőimnek, barátainak és rokonaimnak
KELLEMES PÉSZÁCHI ÜNNEPEKET!

TOMI IRSAY

MAGYAR IMRE író, orvosprofesszor:

«...ÉS KIDERÜLT, HOGY A VILÁGOSSÁG JÓ» — DE EZT SOKAN MÉG MA SEM TUDJÁK

Különös dolog, hogy a világirodalomban hány orvos volt egyben kiváló író is. Hogy csak néhány közismeret említsünk: Csehov, Arthur Schnitzler, Sommerset Maugham, Cronin, Carlo Levy, a magyarnyelvűek közül Lénárd Sándor, Csáth Géza, Bárd Oszkár, Szentelky Kornél. Méltóan csatlakozik ezek legjobbjaihoz újabb Magyar Imre, budapesti belgyógyász professzor. Mint kisdiák a Pesti Izraelita Hitközség Alapítványi Főgimnáziumába járt. Most megjelent „Az évszázad gyermeke” című nagyszériű könyvében élvezetesen szemlélteti az I. b-osztályban megkezdett héber nyelvtanulást.

(b-y)

„Widder tanár urnak kecskeszakállja volt, tekintete jószágos, elnéző, csillogóan lelkes, de egyben kicsit gunyoros is. Homlokja magas volt, domboru és a feje bubja felé ivelt. A hittantani-

totta, illetve a „héber nyelv és irodalmat”. Ez utóbbi nagyon érdekes és új dolog volt. Az első órákon vonalás füzetbe a héber nyomtatott betűk egyszerű írását tanultuk meg. Nagyon kellemes volt. Gót betűkkel már tudtam írni és szó rakoztattott, hogy ennyiféle írást tanulunk. A héber nyelvnek írás jelei is voltak, melyek különböző tek a nyomtatott betűktől, de mi a nyomtatott betűk egyszerű jeleit irtuk le, ami nagyon könnyen ment. Különösen nekem ment jól. Füzetemet Widder tanár ur is elismeréssel mutogatta, és így könnyen váltam nála jó tanulóvá.

Aztán elkezdtek olvasni a Bibliát. Ez megint izgalmas volt. „Börésisz” — olvastuk. Kezdetben „Bóro” — teremtette. A két szóban a b és r betűi azonos volt és ez furcsa képzeletársításokat indított el a kezdetre és a teremtésre vonatkozólag. A teremtés tehát a dolgok kezdete volt. De mindjárt kiderült, hogy a teremtés előtt is volt valami, a sőtét semmi, kavargás, gomolygás. En-

gem elsősorban ez a káosz érdekel, melyet a görög mondából már valamennyire ismertem. Izgalmas dolog volt a semmi, mely mégis valami, a gomolygó rendtelenség, melyben a teremtés nemcsak valamit létrehozott, hanem egyben rendet is csinált. Gyomorrontások alkalmával vagy lázas éjjeleken érzett nyugtalan élményekkel asszociáltam a teremtetés előtti állapotot. És valamilyen mély, ijesztő hangot is képzeltem hozzá, csendes morgogást, kavarogást, a keletkezés sustorgását.

Megdöbbenett, amikor Bartók Zene hurok és ütőhangszerekre című művének első tételét először hallottam. Az öskáoszhoz ez a zavargása jutott azonnal eszembe, és lelkem mélyén felöltöztek aszavak: „Börésisz boro...” „Adaunoj” — mondtuk Widder tanár urnak az addig mondott „adonáj” helyett. Mit teremtett „Adaunoj”, az Isten, akit nem lehetett néven nevezni, csak a mi urunknak, vagy „él”-nek, illetve a többes szám első személyragjával „elauhim”-nak, a mi istenünknek. Mit teremtett Isten?

„Esz hásomájim vöesz háórec”. Nagyon érdekes volt, a tárgy tárgyát nem a szó végére kellett biggyeszteni, mint a magyarban, hanem a szó elé kellett külön szavacska formájában tenni. A névelő, a magyar a vagy az pedig a héber „há” szócska volt vagy „ho” szócska, melyet viszont egybe kellett írni a főnével, melyre vonatkozott. Ez mind nagyon, de nagyon érdekes volt. „Hásomájim” az ég és „háórec” a föld. És az is nagyon érdekes volt, és különös volt hogy „az ő apja” másképp hangzott héberül, ha a férfi apjáról volt szó, mint ha egy nő apjáról volt szó.

De mindennél érdekesebb volt maga a szöveg. Az Isten szelleme, „ruach-elauhim” lebegett a vizek felett. És az Isten szólt: Le gyen világosság! „jóhi aur”. És lett világosság. És kiderült, hogy a világosság jó. De ezt sokan még ma sem tudják. És aztán megteremtődött minden egyéb is, végül az ember, „ódom”. Ádám tehát egyszerűen azt jelentette, ember. Milyen szép volt ez a mese, milyen nagyszerű, milyen fen-

séges! Egyetlen szó sem esett arról, hogy ez a dolog valóban így történt-e vagy csak meséről van szó. A vallási kérdéseket nem bolygattuk, de belevetettük magunkat a pompás szövegbe, mint valami üdítő, édes fürdőbe.

Héberből Grünberg diáktársam volt a legjobb, akinek apja orthodox volt és aki folyékonyan beszélt héberül, úgy hogy ő nem is vett részt a kezdő tanulásban. Patai Gyuri is tudott héberül, ő Patai József költőnek és lapszerkesztőnek volt a fia és már régen tanult otthon héberül, de más hébert tanult, nem a bibliai hébert, hanem a modern hébert. És ő azt is tudta, hogy a repülőgéppel mit jelent héberül, meg a telefon, holott ezek a szavak a Bibliában egyáltalán nem fordulnak elő. De Patai egész más kiejtéssel ejtette a héber szavakat, mint mi, az ő helyett, a-t mondot, és az ő beszédében néha rá sem is mertünk a héber szavakra.

Jó volt ez a héber, és éppúgy szerettem, mint a latint, mert új volt, értelmes, magától tanulódó, és a szöveg, amelyet olvastunk, gyönyörűsége szép volt, talán még szebb is, mint a görög vagy a germán mondat, vagy az Ezer-egyéjszaka. Az emberek, akik a Bibliában szerepeltek, ugyanis sokkal emberibbnek voltak, mint akár a görög félistenek, akár a beképzelt Siegfried-félek, akár az Ezeréjszaka gonosz óriásai, dzsinjei és világszép asszonyai.

Szerettem Widder tanár urat is. Egy kicsit bánatos volt és csak nagyon ritkán mosolygott. De szerette azt, amit tanított, és szeretett minket. Sokat simogatta a fejem, és egyszer azt mondta az igazgató urnak, hogy a héber nyelv és irodalom ilyen formájú tanításának sikerességét bizonyítottam. Ezt nem egészen értettem, de tudtam, hogy valami kedvező dolgot jelentett.

PÉSZÁCH

Kérdések és válaszadások ünnepeit üljük. A megújuló természet idején, az emberi ség első vértelen szabadságharcának emléknapijában, a zsidó embert kérdések terhe gyötri. Ősi és új kérdések, régi és korszerű válaszok.

A zsidó ember szinte kérdésekkel az ajkán jön a világra. Amikor a család körül ül az imnapi asztal, a család leg fiatalabbjára a jog kérdéseket feltenni. A gyerek még nem ismeri a betűk tiltkát, szökincse is szegényes, hiszen mindössze 2-3 esztendő, de a szeder-est főszereplője, őt illeti a kérdések feltevésének a joga.

Má mistáná? Aligha van több történelmi tudattól áthatott ünnepünk, mint a pészách. Nem a világtéremtés kozmikus aktusaira, nem a Horeb-i dráma áldozatára kell emlékezni, hanem a rabslolgaságból való kiszabadulásra.

Írások és sajtóhagyományok tömege örökíti meg a zsidó nép e felejthetetlen traumáját. Emlékezni kell rá éjjel és nappal, jóban és rosszban — egyaránt. „Váhájá ki jisálcha binchá máchár” és léssen, ha fiad felteszi a kérdéseket. Vöhigádtá lo — válaszolj neki.

Az ifjúságnak kötelessége feltenni a kérdéseket, és az apák, nagyapák feladata válaszolni.

Igy volt ez hosszú évszázadokon keresztül, külsőleg így van ez ma is. De jaj, nagyot fordult a világ sora és a feladatok összezavarodtak. A gyerekek aligha kérdeznak s nem kíváncsiak a szülők válaszára. Szülők, nagyszülők, „visszaszamaradt”, „fanatikus” öregek, akik nem értik a modern követelményeket.

Uj idők járnak, amikor a szülők tessik fel a kérdéseket. Má mistáná? Mi változott? Sok, nagyon sok minden változott és a változások nem mindig pozitívek.

De a sok kérdőjel ellenére, van mégis egy nagy pozitívumunk: az otthon, a kivívott szabadság és a tudat, hogy szabad kérdezni.

Vigázzunk ezekre a nagy értékekre.

RÖSSEL MORDECHAJ

UJ KELET
FÜGGETLEN NAPILAP
37770 Tel-Aviv, Hárákevet 52
Tel. 330011

Főszerkesztő:
S. HIMMELFARB

A szerkesztőség nem felel a hirdetések tartalmáért. — Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

JÁTSSZON
ÉS NYERJEN!

125 MILLIÓ NÉMET MÁRKÁT

NYERHET EURÓPA LEGNAGYOBB OSZTÁLYSORSJÁTEKÁN

JÁTSSZON
ÉS NYERJEN!

**Európa legnagyobb osztálysorsjátéka vonzó nyerési javaslatot tesz önnek!
Sohase volt még ily jó kilátása, hogy máról holnapra milliommossá váljék!**

...HÉT OKBÓL VEGYEN RÉSZT:

- ★ Csak 400.000 sorsjegyet adnak el
- ★ 125.000 garantált nyeremény
- ★ Minden második sorsjegy nyer
- ★ Az összes nyeremények 125 millióra rugnak
- ★ Főnyeremény 1,5 millió
- ★ 6 hónapon át hetenkénti húzás
- ★ Jó szolgálatainkat államilag szavatolják

ELSŐ HUZÁS 1981 MÁJUS 17-ÉN — MÁR MOST RENDELJE MEG!

NÉHÁNY SZÜKSÉGES FELVILÁGOSÍTÁS:

A „Süddeutsche” több mint 30 éve teszi az embereket gazdagokká és boldogokká, évről évre többet. Mert ez nem jótékonycélokra gyűjt pénzt, hanem a bevétel javarésztét nyereményként kiosztja. A német márka a világ egyik legszilárdabb valutája. A nyereményekből nem ütnek le adót — további ösztönzés a részvételre. A kivittelt állami hivatal intézi, abszolút garancia.

**NE HABOZZON —
RENDELJE MEG AZONNAL!**

Minden menetben korlátozott számú sorsjegy. Sokukra évek óta megvannak az előjegyzések.

Töltse ki és küldje be ezt a szelvényt:

Ich will mitspielen und bestelle:

für die naechste Spielrunde der
SÜDDEUTSCHEN KLASSENLOTTERIE

Anzahl	DM oder US \$
.....4/4 Lose a 620.-	345.-
.....1/2 Los a 320.-	178.-
.....1/4 Los a 170.-	95.-

Bei Aenderung der Kurse wird ein evtl. Mehrbetrag gutgeschrieben.

**MINDENKI RÉSZT VEHET.
MINDEN RENDKIVÜL EGYSZERÜ**

- ★ Megrendeli a sorsjegyet a lenti szelvényvel, vagy levélben.
- ★ Sziveskedjék a rendeléssel egyidőben fizetni is (nemzetközi bankcsekkkel vagy postacsekkel, személyi vagy utazási csekkel, bankátutalással vagy készpénzzel, ajánlott levélben).

MEGKAPJA

- postafordultával a sorsjegyet tájékoztatóval.
- játék közben hivatalos nyereménylistákat a számok ellenőrzésére.

Bitte in DRUCKSCHRIFT ausfüllen, ausschneiden und mit Ihrem Scheck einsenden (Luftpost an: Rieck, Postfach 109, 8100 Garmisch-Partenkirchen).
Alle Zahlungen werden zum gültigen Kurs umgerechnet und in DM gutgeschrieben.
Die Preise gelten für die gesamte Spielrunde (also für 6 Monate!) incl. aller Nebenkosten.
Alle Schecks u. Zahlungen ausstellen auf: Herbert Rieck, 8100 Garmisch-Partenkirchen.
 Beiliegend mein Scheck über DM/US \$..... Ich zahle gegen Rechnung erst nach Erhalt der Lose. Bitte berechnen Sie in DM US \$
Schicken Sie Informationen in deutsch englisch
Herrn Frau Fr.

Name _____
Strasse _____
Stadt (PLZ) _____
Land _____ Bitte Druckschrift

SKL 69. G

Unnep előtti riport az ország legnagyobb jesiva középiskolájából, ahol Talmudot és elektronikát tanul 700 ifju ember

Irta: BENEDEK PÁL

Petách Tikva közelében, Nechálím szövetkezeti faluban működik az ország egyik legnagyobb jesiva-középiskolája, amelynek alapjait 26 évvel ezelőtt vetette meg Jozsef Bá-Gád rabbi. Ma is ő az igazgatója.

A jesiva célja, hogy alapos zsidó tudást biztosítson növendékeinek, akik a reggeli órákban, amikor legfrissebb az agy, tilmudi ismereteiket bővítik, a déli pihenő után folytatódik a tanulás, és világi tárgyakat tanulnak. Középiskolájuk öt ágazatra tagozódik. A humanista tagozaton a nyelvek, a történelem és az irodalom a legfőbb tantárgy, de van biológiai, elektronikai, számítógép és fizikai tagozat is.

KITÜNŐ ÉRETTSEGI

Bá-Gád rabbi elmondja, hogy az érettségi-átlag országos vi-

szonylatban náluk a legjobb — 95,6 százalék. De a nyolcvanas átlagot a leggyengébb diák is eléri.

— Milyen életútra irányítják a jesiva-növendékeket az érettségi után?

— Következik a katonaság. Mi azt ajánljuk, menjenek a „jesivát heszder”-be, ami azt jelenti, hogy katonai jesiva. Eleget tesznek a szolgálat követelményeinek, de naponta több órát tanulnak is. Aki nem ezt a megoldást választja, az a rendes katonaság után még eltölthet néhány évet valamelyik jesiván, aztán jön az egyetem vagy az egykori jesiva-növendék állást vállal. Szakmája van, mert nálunk tanul...

Az igazgató izraeli születésű, de büszkén mondja, hogy litván-zsidó szülők gyermeke. A litvániai jesivák gazdag hagyományait hozta magával. Nechálím-ban litván stílusú tanulmányokat folytatnak a fiatalok, de a chászid élményvilágból is gazdagon merítettek, mert mint Bá-Gád rabbi mondja:

CHASZID SZELLELEM IS

— Vidám az élet nálunk, sokat énekelünk, táncolunk is, amúgy chászidosan, s nagyon sokféle módon juttatjuk kifejezésre, hogy jókedvűen szolgáljuk az Urat.

Ő maga kfar-hároei, majd a chevroni jesivában tanult — az utóbbiban szerezte rabbi-képességet —, majd tanítóképzőt és egyetemet végzett. Amikor a másodfokú diplomáját megszerezte — disszertációját egy érdekes szociológiai felmérés eredményéről írta.

— A mi jesiva-középiskolánkat — mondja — eddig kétezeren végeztek el 26 év alatt. Arról ké-

szítettem felmérést, hogy kiből mi lett. Rabbik, közéleti emberek, orvosok, ügyvédek, mérnökök, technikai és gazdasági szakemberek. De a legérdekesebb, hogy majdnem valamennyien megmaradtak a vallásos élet útján. Mindössze 3 százalék a kivétel. Ez olyan arány, amelyre szintén büszkék vagyunk.

UJ TALMUD-KIADÁS

Az intézetben jelenleg 85 szakember tanítja a 700 növendéket. Az utóbbi hetekben bizonyos értelemben megkönnyítették számukra a tanulást, mert Bá-Gád rabbi szerkesztésében is kiadásában megjelent egy új talmudkiadás, amely a pontosan 100 év előtt megjelent vilnai talmud alapján, de bizonyos rövidítésekkel készült. Olyan kivitelben, hogy aránylag olcsón hozzáférhető.

— Az volt a célom, hogy a jesivá-bachurok — mindenképp — helytelen ez a módszer, mert elég — szerintük elég —, ha a fiatalok csak a talmuddal foglalkoz-

kapja a teljes talmudot. Ez elengedhetetlen az egyéni tanuláshoz, amelynek nagy a fontossága a „chávrutá” — tehát a tanulócsoportban való emélyedés mellett.

Nechálím-ban mindenki internátusi ellátást kap. Minden harmadik héten mennek haza a jesivá-bachurok, akik között az együtt töltött évek folyamán valóságos testvéri kapcsolat alakul ki.

Bá-Gád rabbi így foglalja össze a mondanivalóját:

EGÉSZSÉGES SZINTÉZIS

— Véleményünk szerint a mi oktatási módszerünk egészséges szintézis a hagyományos és a világi oktatás között. Igyekezzünk mindkét irányból átvenni, ami a legjobb. Azt tapasztaljuk, hogy a talmud-tanulás élesíti az elmét és alkalmassá teszi más ismeretek könnyűszerrel való befogadására is. A szélsőségesek szerint, helytelen ez a módszer, mert elég — szerintük elég —, ha a fiatalok csak a talmuddal foglalkoz-

nak fiatal éveikben. Mi úgy látjuk, lépést kell tartani a korrall. Nálunk a legmagasabb szinten tanulnak talmudot és más, a zsidóság-tudománnyal összefüggő tárgyakat délelőtt, de a délutáni világi oktatás tovább szélesíti a diákok látókörét és felkészíti őket az életre, amikor a tudomány eredményeivel ismerkednek — magas nívón.

Arról is kérdeztem a rabbit, hogyan érvényesül az infláció hatása az intézet életében.

TÖBB TÁMOGATÁS

— A helyzet most nagyon nehéz. A jelenleginél több támogatásra van szükségünk az oktatási kormányzat és a vallásos világ felsőbb intézményei részéről. Reméljük, nem feledkeznek meg rólunk. Van egy bizonyos aránytalanság, ezen változtatni szeretnénk. A tengerészeti iskolák növendékeit — illetve a tanintézeteket — például — eltartja az állam. Mi is ezt szeretnénk, mert ők a mi kollégáink. Mi is búvárokunk. A talmud tengerében. Ezért kérünk intenzívebb támogatást a kormánytól.

— Milyenek a kilátásai? — Rosszak. De nem búsulunk. Az ugvanis már előfordult a praxisunkban, hogy kértünk valamit a kormánytól és a kérést a következő kormány teljesítette...

KELLEMEK UNNEPEKET

KIVÁN

KOHL EMIL (HEMNYUS) és CSALÁDJA

KIRJÁT TIVON, TEL. 04-934102

Most inkább, mint bármikor, érdemes Önnek a Shiri-nél Haifán vásárolni!

HA MEG NINCS SZINES TÉVEJE, VAGY STEREO-BERENDEZÉSE,

Vegye meg most a Stereo SHIRI-nél

LESZÁLLITOTT ÁRON!

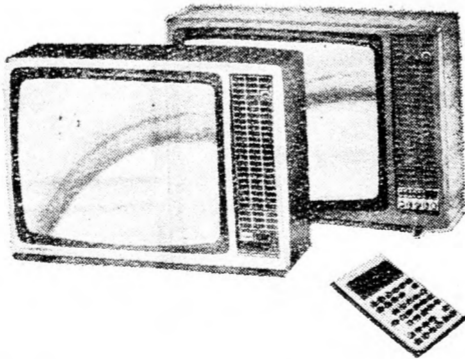
ERDEMES MEG MESSZIRŐL IS ELJÖNNIE!

Választhat a világ legjobb gyártmányai között: japán, német és amerikai készülékek.

25% - 40% engedmény modern stereo berendezésekre!

- * Megérkeztek a MARANTZ 1981/82-es modelljei
- * Rendkívüli ismerkedési akció a PIONEER kombinált felszerelésekkel!

UJ ITT SCHAUB-LORENZ és BLAUPUNKT televízió-szállítmány érkezett

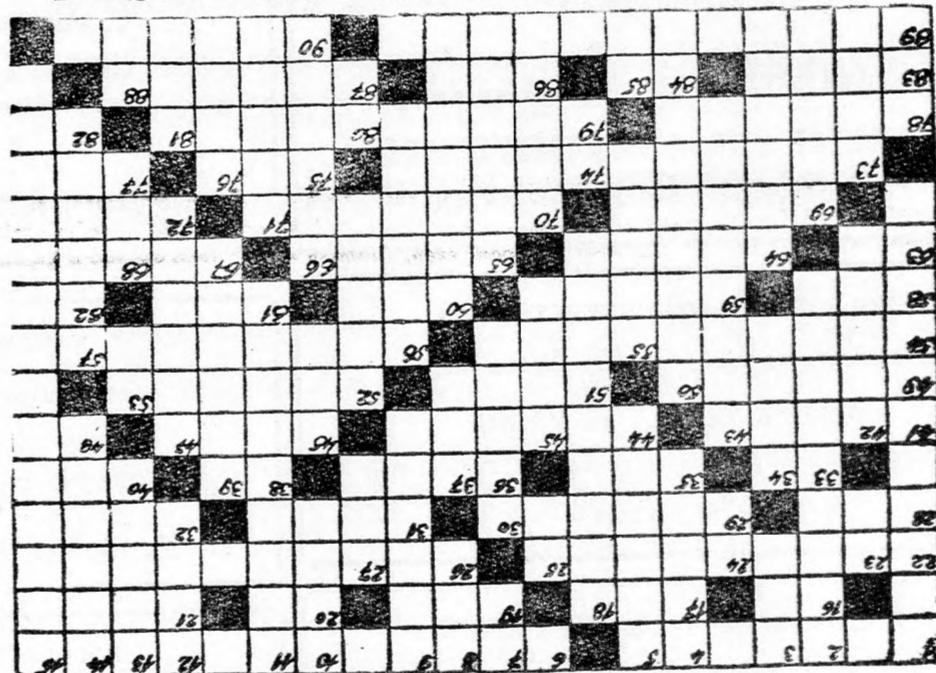
Hordozható rádió-tapek

RÉSLETIFIZETÉSI LEHETŐSÉG, AMIG A KÉSZLET TART. KELLEMEK SZINES ES ZENÉS UNNEPEKET!

az AMPA, ITT, Schaub Lorenz jogosított eladója HAIFA, RECHOV HERZL 59 • TELEFON: 04-671273/4

PÉSZÁCHI KERESZTREJTVÉNY

VISSZINTES: 1. Ráut, kissé régieken, 6. A Világvárosi Regények főszerkesztője volt, 16. Olasz helyeslés, 17. Vissza: a vízben él, 19. Francia orvos-filozófus volt, 20. Félig sugó, 21. Tart — angolul, 22. Valamihez hozzáidomít, hasonlóvá formál (S = SS), 26. Francia város és szeszital neve, 28. Soha németül, 29. Női név idegen változata, 31. Magánhangzók, 32. Fa-fajta, 33. Holland autójelzés, 35. Vissza: lám, lime, 36. ...Crosby, 38. Vallásrövidítés, 40. Z. P. E., 41. Ámor-nak van, 44. A vanádium acél ilyen, 46. Arab politikai mozgalom, 48. Csendes séta, 49. IA közbeszúrással: Earl kosárlabdázó személyneve, 51. Csermely fele, 52. Tinódi... Sebestyén, 54. Betegség, 56. Csodálatra méltó, 58. I. I. S., 59. Herceg — héberül, 60. Katastrófa kezdete, 61. Becézett Salamon, 62. Halkan ráj, 63. Üres tők, 64. Az utolsót a katolikus pap adja „fel”, 65. Buenos... , 67. A lochnesi szörny beceneve, 69. Ajtóbecsapódás hangja, 70. Olvasztott acél (két szó), 72. Iker — angolul, 73. Gershwin opera, 75. Folyó spanyolul, 77. Ho Csi M... , 78. Órházi betűi keverve, 79. Ilyen szék is van, 82. Csacsi-dal(!), 83. Héber tudás, de keverve, 84. Dupla más salhangzó, 86. Vörös — angolul, 87. Donor, 89. Izraeli „fekete párdúc”, 90. Utca — olaszul.

FÜGGŐLEGES: 1. Izraeli közéleti férfi, 2. Agy-vérérendyelme szeszedésben szenvedő, névelővel, 3. 102, 4. Álnév, 5. Vissza: kórházi irat, 7. Vacakban van, 8. Galamb-ház, 9. Egypár, 10. Kinereti halfajta, 11. Protestáns, 12. Kecbetűi keverve, 13. Tantalusz apja volt, 14. A Szezi-csatorna építője (S=SS), 15. A „Fővárosi” híres volt, 18. Benelux, Panama, Laosz és Izrael együtt (két szó), 23. Lásd visszintés 16, 24. Egyforma mássalhangzók, 25. Lehi — hangtalanul, 27. H-val az elején: az USA külügyminisztere, 30. Pérfőnév, névelővel, 34. Azonos mássalhangzók, 37. Foghus, - beszúrással: Earl kosárlabdázó, 39. Szűk és mély völgy, 42. A hiplik utódai, 43. „Az” elmélő, 45. Az enyém németül, 46. Bim-bum, 47. Ilyen szekrény is van (t=tt), 50. K-val a végén: padlót felmos Izraelbe, 52. Vissza: embriónális, 53. Satu egyneműi, 55. A széleit felvarrá, 56. Magyar közlekedési miniszter volt (ék. fel.). 57. Olasz hercegi család, — 60. Meghatározása sok politikai vitát okozott (két szó, közbeiktatandó névelő), 64. Pályafutás (R=RR), 65. „A” muzsikát, 66. Bántalom, 68. S. W. I., 60. Oldalcsont, 70. Csir... (olasz dal), — 71. Mi okból?, 73. Puha jó hó egyneműi, 74. Néma Samu, 76. Vissza: lónév, 78. Zágrábi Atlétikai Club, 80. Ziva hangtalan, — 81. Női név, 85. Ne társszava, — 88. Katód része.

Beküldendő:
Visszintés: 6 — 26 — 54 — 89.
Függőleges: 1 — 11 — 15.
A pénteki 91. szám helyes megfejtései:
Visszintés: 1. Koramsar — 26, Fruchter — 55, Babi(J)Jar.
Függőleges: 1. Kerensky — 11, Élelmes — 12. Mármaros.
Nyereménykönyv:
TAMÁSI ÁRON:
JÉGTÖRŐ MÁTYÁS

UJ KELET REJTVÉNYPAVAVAZAT PÉSZÁCH SZELVENY

1981.IV.17

NEW-YORKI LEVÉL

Éli Wiesel, a Máramarosziget ről elindult világhírű író új, irodalmi eseményszámába menő regényvel jelentkezett. A rangos Simon et Shuster newyorki kiadó vállalat gondozásában megjelent „The Testament” előreláthatólag hamarosan más nyelveken is eljut az olvasóhoz. Regényes életrajz ez Paltiel Kossoverről, az orosz-zsidó költőről, akinek elképzelt alakjába Wiesel belesűrítte az 1952-ben Sztalin által zsidó voltok miatt kivégeztetett kiadó szovjet-zsidó írók és más zsidó értelmiségiek megrendítő végzetét. Valamennyien kommunisztákként éltek, de zsidóként haltak meg.

„A Hatmillió szószólója” páratlanul művészi eszközökkel eseteli a tehetséges forradalmár lelkivilágát, aki a „világmegváltó kommunizmus” győzelmében látja megtestesülni gyermekkori Messiás-hitét. Berlinben, majd a náciizmus diadala után Párizsban, aztán a spanyol polgárháboru gyötrelmes arcvonalán har-

colva teszi kockára életét eszményi teljesítéséért. A harmincas években az akkori Palesztinában is végrehajt titkos forradalmi megbízásokat, a faszizmus elleni nagy honvédő háboruban pedig a Vörös Hadsereg soraiban tünteti ki magát. Esménye bal-sikereinek egyik bűnbakja lesz: elragadják családjától és ellenforradalmárként börtönbe vetik. Annak az ideálnak válik áldoztává, amelynek megvalósításáért annyi emberfeletti küzdelmet vívott végig. Éli Wiesel műve ennek a kommunisztaként élt, zsidóként elpusztult jelképes hősnökésként szóló testamentuma.

New-yorki székhelyén az American Jewish Committee nevű világszervezet a világ zsidóságának polgári és vallási jogaiért küzd. Most William E. Wiener kezdeményezésére a szervezet könyvtára 250 régi, köztük sok Magyarországról elhurcolt lágerfogoly vallomását gyűjtötte össze, s ezek legjellemzőbbjei most

Sylvia Rothschild szerkesztésében „Voice of the Holocaust” című kötetben láttak napvilágot, Éli Wiesel tanulmányzámba menő előszavával.

Ezzel kapcsolatban tudósítunk egy másik eseményről is. A Jimmy Carter által létrehozott U. S. Holocaust Council emlékbizottság, melynek élén Éli Wiesel áll, alelnöke pedig a Nobel-díjas Bashevis-Singer, összejövetelt tartott. Több, mint 300, halálágreket túlélő meghívott jelent meg rajta, köztük a felszabadító amerikai egységek katonái rabbija. A megjelentek hálijukat rótták le a megmentőknek és Wiesel a többi között ezeket mondta:

— Ma, amikor egyre többen igyekeznek letagadni a haláltáboroknak még a létezését is, a felszabadítók kötelessége beszámolni a világnak a két szemükkel látott szörnyűségről. Ha a mi, túlélők vallomásait egyesek kétségbevonják, a felszabadítók szent feladata lefesteni az ott tapasztalt megrendítő látványt.

A tábori rabbi és több volt katoná idézte fel az emlékeztükben még ma is kísértő rémületes képeket. A new-yorki sajtó kevés teret szentelt az összejövetelnek...

A Briton Beach és Coney Island dél-brooklyni körzetekben húsz különböző zsidó egyesület közös szervezetet hozott létre az elharapódzó antiszemitizmus elleni célszerűbb küzdelemre. A sok szószóló egyike Steven Solarz zsidó kongresszusi képviselő volt. E körzetekben

számos magyar-zsidó lakik, ezek legmarkánsabb szereplője Doráti Antal volt, akinek április 9-én ünnepelték 75-ik születésnapját. Március 25-én számos zenei és társadalmi személyiség jelenlétében Esztégyalos Ferenc, a Magyar Népköztársaság washingtoni nagykövete megkoszorúzta Bartók sírját a westchesteri (N.Y.) Ferncliff temetőben. Doráti Bartók-fesztivált rendezett, melynek hangversenyét vezényelte alatt a híres detroiti Szimfonikus Zenekar játszotta a patinás Carnegie-Hallban. A március 23-i koncerten nagyevű zenészek sze-

Fél évszázaddal ezelőtt még tíz millió zsidó anyanyelve volt a jiddis. Több évtizedes hanyatlás után a nyelv másodvirágzásának vagyunk tanúi. Hatvan észak-amerikai főiskolán tanítják a jiddis nyelvet és irodalmat, ámde miközben számos templomban és magánházban használatlanul hevernek a jiddis könyvek, a főiskolákon nagy a hiány klasszikus és modern jiddis olvasmányokban. Tavaly egy lelkes diákcsoport megalapította a Massachussetts állambeli Amherst városában (POB. 01004, — telefon 413-5841142) a National Yiddish Book-Exchange-t, az elárvult jiddis könyvek összegyűjtésére, — meglepően jó eredménnyel: legalább 50 ezer kötet gyűlt össze, mert a gyűjtést több nagy zsidó szervezet (például a Kanadai Zsidó Kongresszus) és sok neves tudós (köztük a Nobel-díjas Saul Bellow) is támogatta. Nagyértékű ritkaságok, őskiadványok, sőt kéziratok is akadnak közöttük, amelyekből juttattak a világ legnagyobb könyvtárának, a washingtoni Library of Congressnek, valamint a YIVO jiddis kutatóintézetnek is.

Bartók Béla, a halhatatlan magyar zeneköltő centennáriumát New Yorkban is nagyszabású rendezvényekkel ünnepelték, és

MINDEN MAGYAR-ZSIDÓ TESTVÉRÜNKET,
A MAGYAR ZSIDÓK VILÁGSZÖVETSÉGE
TAGOZATI VEZETŐSÉGEIT ÉS TAGSÁGAT
TESTVÉRI SZERETETTEL
KÖSZÖNTI
A SZABADSÁG ÜNNEPÉN,
A MAGYAR ZSIDÓK VILÁGSZÖVETSÉGE
AMERIKAI TAGOZATA, N.Y.

BOLDOG PÉSZÁCH-ÜNNEPET KIVÁN
minden magyar-zsidó testvérnek szerte a világon
BERGER MIHALY és MAGDA
A Magyar Zsidók Világszövetsége amerikai tagozatának
elnöke és neje

BOLDOG, BÉKÉS ÜNNEPEKET KIVÁN
a M.Zs.V. tagságának, a magyar-zsidó egyesületeknek,
Izrael népének, a rokonoknak és barátoknak
GÁTI NORMAN és ÉVA
a Világszövetség igazgatósági elnöke és neje — N. Y.

KELLEMEK, BÉKÉS PÉSZÁCHOT
kivánunk Izrael népének, államának, a M.Zs.V. tagságának,
a testvérszervezeteknek, a rokonságnak és baráti körnek
SAND (Seidenfeld) MARCEL
és **SUSIE (Weingarten)**
A Világszövetség igazgatósága társelnöke (New York)

Dr. FARKAS ERVIN és IBY, N.Y.
PÉSZÁCH 5741 ALKALMÁBÓL
ezúton köszöntik rokonaikat, barátait, jóismerőseiket,
a Magyar Zsidók Világszövetsége tagozatait és tagságát
BÉKÉS, BOLDOG ÜNNEPEKET KIVÁNVA
Izrael népének és a világ zsidóságának

Az ősi tradícióhoz hí,
BÉKÉS, BOLDOG ÉS BŐSÉGES PÉSZÁCHOT
kiván a rokonságnak, barátoknak, a M.Zs.V. tagságának
és az egész zsidóságnak
KELLER LÁSZLÓ és VERA
(New York)
a M.Zs.V. amerikai tagozata th. alelnöke és neje

BOLDOG PÉSZÁCHI ÜNNEPET
kivánunk Izraelnek, a M.Zs.V. tagságának,
a magyarajku zsidóságnak bárhol a világon,
a jubiláló Uj Keletnek
NANASI MIKLÓS és JOLIE (New York)

TARTÓS BÉKÉT IZRAELNEK!
Kelleme ünnepet kivánunk minden magyar-zsidó
egyesületnek és tagságának az egész világon
KÖSZÖNTJÜK A JUBILÁLÓ UJ KELETET
Mr. & Mrs. WALDMAN J. TIBOR, N.Y.

BOLDOG ÜNNEPEKET KIVÁNUNK
rokonainknak, jóismerőseinknek, a Bné Cionnak,
a M.Zs.V.-nek, Izrael népének és államának
MAGDA és LESLIE BOKOR (New York)

ROKONAINKNAK ÉS BARATAINKNAK
Izraelben és a gálutban, minden jót. jó egészséget és
BOLDOG PÉSZÁCH ÜNNEPET KIVÁNUNK
ADORJÁN TIBOR és RENÉE (New York)

BOLDOG, TRADÍCIÓHŰ PÉSZÁCH 5741-ET
kivánunk az Izraelben és a szétszórásban élő
máramarosiaknak, a
MÁRAMAROSI ZSIDÓK FÖDERÁCIÓJA
New York
Chaskel Klein Harry King
elnök Board elnök
Max Glazer Morris Kreiner
Bét Zikáron biz. elnök titkár

Köszöntjük az Uj Kelet minden munkatársát és olvasóját
jubileumunk alkalmából,
KELLEMEK ÜNNEPEKET
rokonainknak, barátainknak bárhol a világon
KÁHÁN KÁLMÁN és HELEN (New York)

PÉSZÁCH 5741 ALKALMÁBÓL
a Bnai Zion Técső (Máramaros) és környéke Chapter
nevében — békés, boldog, egészséges és kellemes ünnepeket kíván a rokonságnak, Izrael hős védőinek, a világ zsidóságának

FARKAS LÁZÁRNÉ (Káhn Lilly)
elnök, New York (Natanja)

A BNÉ CION NAGYVÁRAD ÉS KÖRNYÉKE
Chapter vezetősége, New York
BOLDOG, BÉKÉS PÉSZÁCH ÜNNEPEKET
kiván tagjainak és barátainak, a testvérszervezeteknek,
Izrael államának és népének

PÉSZÁCH 5741 ALKALMÁVAL
legjobb kívánságainkat küldjük tagjainknak, a testvérszervezeteknek, rokonainknak, barátainknak Izraelben és a szétszórásban, kellemes ünnepeket kívánva az össz-zsidóságnak
STEIN DÁVID és ANIKÓ (New York)
a Bné Cion Nagyvárad Chapter elnöke és neje

Rokonainak, barátainak
KELLEMEK ÉS REMÉNYTELJES PÉSZÁCH
ünnepet kíván az összetartás és egység jegyében
MERO-MARMORSTEN JÓZSEF
(Nagyvárad — N.Y. USA)

NAGYON BOLDOG ÜNNEPEKET KIVÁNUNK
rokonainknak, barátainknak és ismerőseinknek szerte a világon
Steiner Olga és György (New York)
Steiner Elisabeth és Robert (Mannheim)
valamint családjaik

BOLDOG, BÉKÉS ÜNNEPEKET KIVÁNUNK
izraeli testvéreinknek, összes rokonainknak, barátainknak,
a Bné Cion Nagyvárad és környéke páholy tagjainak

ÁKOS FERENC és KATÓ (New York)
(SCHREIER FERI és NEJE)

Dr. T. FARKAS és Dr. A. B. FARKAS
FOGORVOSOK, NEW YORK
98-76 Queens Blvd. Rego Park. Tel. 897-3400
BOLDOG ÜNNEPEKET KIVÁNUNK
kedves pacienseinknek és családjainknak,
EGYBEN TUDATJÁK, HOGY UJ RENDELŐJÜK
A FENTI CIM ALATT MŰKÖDIK QUEENSBEN

«SAHAR» HIRDETŐIRODA
HAIFA
SAPIRA U. 13 * TEL. 662453, 669229
HIRDETÉSEK FELVÉTELE ESTE:
TELEFON: 04-88147
BOLDOG PÉSZÁCHI ÜNNEPEKET KIVÁN

1. MINDEN RELATIV

Roger barátom tuniszi, zsidó orvos, tizenkét évig dolgozott, mint tudományos kutató az egyik svájci gyógyszergyárban. Azután megdrágult a kőolaj, és a gyógyszergyár, spórolási okokból, megszüntette az osztályt, amelyben Roger dolgozott. Elbocsátották, ötvenkét éves korában, amikor már senki sem volt hajlandó alkalmazni. Három gyermeke van — a legfiatalabb hét, a legidősebb tizenkét éves. Privátpraxist pedig, külföldi létre, nem nyithatott.

Tizennégy hónapig volt állás nélkül, közben elcsúszott minden megtakarított pénze (a munkanélküli segély alig ha fedezi a házbért és amugysem adják, csak hat hónapig). Majd kapott állást Franciaországban, egy klinikán, ötszáz kilométernyire, de lakást a közelben nem talált: hetenként utazott ide-oda, kilenc hónapon keresztül. Majd ezt az állást is felmondották, mert a francia államnak is takarékoskodnia kell.

A szívinfarktus okairól könyveket írtak össze: az egyik oka, minden bizonnyal a stressz. Roger barátom súlyos szívinfarktuson esett át, már negyedik hete kórházban van (mit ad az Ur: „szerencséjére” az infarktust pontosan egy szívspecialista kollégája lakásán kapta). Most a zsidó hitközség támogatásából él a család, a három gyereket három különböző család vette magához.

Ime, egy modern európai tragédi. Igazolja, hogy mennyire relativ minden: vajon hányan irigyelték Rogert, mert Svájcban élhetett?

2. REPÜLŐVÁLLALATOK NEHÉZSÉGEIRŐL

Olvasom, hogy az El-Al nehézségekkel küzd. Szolgáljon vizsgálat, hogy ma minden repülővállalat deficitet küzd. A Swissair svájci repülővállalat kivételével.

Persze, a repülőjáratokra még a Swissair is ráfizet: a benzin ára megkétszereződött, a repülőjegyek ára csak huszonöt százalékkal drágult (dollárban, frankban, márkában — a mai kurzus hullámzások közepette már egyik valuta sem mértékadó). Az utasok száma csökken, mert — egy példa a sok közül — a tavaly virágzó amerikai turisztika a magas dollárárfolyam és az amerikai infláció miatt pang. De csökkent az áruszállítási forgalom is, mert a nemzetközi kereskedelem is hanyatlásnak indult.

De a Swissair már idejében biztosította magát az esetleges ráfizetések ellen és kiépített egy úgynevezett „önellátó” szervezetet. Az utas a Swissair utazási irodájában, a Kuoninál, veszi a jegyet — tehát a Swissairnek nem kell idegen utazási irodának százalékot fizetnie —, az utasnak a Kuoni a Swissair szállodájában foglal szobát, az utas, miután a Swissair utazási irodájában vette meg a jegyét és a Swissair szállodájában lakhat, a Swissair éttermeiben ehet és a Swissair strandjain fürödhet is.

Mikor építi ki az El-Al charter hálózatát és építeti fel Féljában első szállodáit az igényeknek megfelelően?

3. FIATALSÁG, ÖREGSÉG

Nem szeretnék újra fiatal lenni, mert akkor újra meg kellene majd öregednem is. S ebből az élvezetből már egyszer is elegendő volt.

RINGWALD ERWIN (Bázel):

TÉMÁK, JEGYZETEK, ÖTLETEK

4. EGY UJABB IPARI ÁG

Iparszerűen csak Olaszországban üzték, noha hébe-hóba Svájcban is, Németországban, Franciaországban is elraboltak egy-egy embert, hogy magas váltásdíj ellenében újra szabadon bocsássák. Manapság azonban már mindenütt a világon az emberrel is ipari méreteket öltött, lehet, hogy olasz „szakemberek” közreműködésével. De ennek még örülni kell, mert az olaszok ritkán gyilkolják le az elraboltakat és türelmesen kiváráják, amíg a család összeszedi a megkövetelt összeget. A helyi „matadorok” ugyanis — így történt Baden-Württembergben, Hessenben és Svájcban is — gyakran megölik az elrabolt gyereket, nehogy ezek felismerjék őket.

Már az is megtörtént, hogy az elraboltakat belegyömöszölik valamilyen ládába (amint ez az idén Kölnben történt), vagy hozzáncolják egy elhagyott erdei viskó falához (mint Luzern mellett) és a sorsra bízzák az elraboltakat életét. Franciaországban, Lyon közelében így halt étlenszomjan egy elrabolt tíz éves gyerek: a rablók, különben osztrákok voltak.

Érthető, hogy az olasz szakemberek most hadat üzentek az „amatőröknek”, a kontáróknak: a francia-osztrák gyermekrablót a rendőrség már csak holtan találta meg. A maffia számolt le velük, méghozzá hosszas kínzások után gyilkolta le őket. Figyelmeztetésül azoknak, akik még bele mernének kontárkodni ebbe az olasz ipari ágba.

Ez történt Los Angelesben és Miamiában is, ahol az amerikai maffia, a „Cosa nostra” izráeli jóréd gangsztereket végeztetett ki, holttesteiket feldarabolva a városi szemétdombra dobatta. Az izráeliek racketekkel próbálkoztak, ez pedig szintén olasz ipar, mint a gyermekrablás.

5. LEGJOBB AZ UTON

A macskák — ha hiszik, ha nem — mindig az uton érzik a legjobban magukat. A tizennyele és fél éves korában megboldogult sziámi macskánk — aki Basilio néven vonult be a történelembe — mindig az ajtó másik oldalán kereste a boldogságát: ha bent volt, ki akart menni, ha megkint volt, nyávogott, hogy engedjék be. Ha az utca bal oldalán volt, akkor a jobboldali járdára kíváncszott, hogy jobbról újra visszarohasson a bal oldalra, lehetőleg egy nyikorogva fékező autó előtt (Közép-Európában és Angliában, Róma és Kopenhága meg München és Dublin között a macska szent állat, senki sem merne egy macskát elgázolni, inkább belerohanna a járdán álló gyermekekbe, mint az utközönel hancurozó kiscicákba).

Egyszóval az emberek egy (esetleg nagy) része a macskákhoz hasonlít. Az Egyesült Államokba vándorolt németek és svájciak harminc, az olaszok, franciák és hollandok hatvan százaléka vándorol vissza már két-három év után eredeti hazájába — és ezeknek körülbelül egyharmada két év múlva Ausztráliában vagy Kanadában köt ki. Persze, nagy százalékuk szintén csak ideiglenesen, mert azután újra hazamegy. További sorsuk ismeretlen. De: oda-ide, majd újra ide-oda, vagy oda-ide, körülbelül

minden abban a stílusban, mint amikor feleségem a kirakatokat nézegeti a zürichi Bahnhofstrassén. Helyesebben, mint amikor feleségem a kirakatokat nézegette Zürichben, mert most már nem utazunk oda, félünk az állandó verekedésektől, attól, hogy összetörök az autónkat (a biztosító nem téríti meg a tüntetők által okozott károkat).

Szerintem a hazafiasság egyetlen igazi példája az olaszok. Noha az olasz értelmiségi jóval gyengébben keres minden más európai kollégájánál, jóformán csak véletlenül vándorol ki. Az olasz paraszt és munkás elmegy ugyan ideiglenesen Svájcba,

Svédországba, Németországba dolgozni, de ahogy elég pénzt gyűjtött össze házépítésre, azonnal hazamegy. S ha a földrengés — mint Dél-Olaszországban — le is rombolja házáat, otthon marad, hogy mindent felépítsen: a félmillió földrengés-károsult közül alig párszáz volt hajlandó elhagyni szülőfaluját és beköltözni egy harminc kilométerre fekvő szállodába. Inkább a sátrakban húzta ki a telet, a romokat takarította.

6. A SVÉD PÉLDA

Nemrég Svédország volt minden európai vágyálma. Magas

életszínvonal, szociális biztonság, jól szervezett egészségügy kábitotta el a világot, Svédország volt az „igazi szocializmus” remekműve.

Ma mindenki tudja: Svédország a lehető legrosszabb példa, ennél rosszabb csak a marxista szocializmus lehet. A tulszervezett bürokrácia milliárdokba került, az állam eladósodott, az emberek nem dolgoznak, az orvosi rendelőkben órákhozsat kellett várni, mert mindenki mindenért azonnal az orvoshoz rohant és kilószámra zabálta vagy dobta el az ingyen gyógyszerket. A német „Die Zeit” és a zürichi „Neue Züricher Zeitung”

hosszu cikkeiben számol be a svéd csodáról (Svédország az élet színvonal szempontjából hét év alatt az első helyről a tizenegyedikre csúszott vissza) és mindkét újság kiemeli, hogy a svéd példa alapján hogyan sikerült a németeknek is levracsafolni gazdasági életüket.

A legnagyobb baj azonban az, hogy a svédek zavaros külpolitikát is folytatnak. Ahogyan a háboru alatt a hitleri Németországgal kereskedtek és ahogyan megengedték a Norvégiában tartózkodó németeknek, hogy Svédországon keresztül szállítsák katonáikat és fegyvereiket (még akkor is, ha ezeket a norvég ellenállás ellen vetették be), úgy kacérkodnak most az oroszokkal, a vietnámiakkal, a palesztinaikkal, Gádáfival. S félo, hogy példájukat ezuttal is több más európai ország követi.

AZ ITT SCHAUB-LORENZ A MULTBAN, MA ÉS MINDIG A VILÁG LEGJOBB TELEVIZIÓJA

ÉPPEN EZÉRT
AZ EGYETLEN PONT,
AMELYBEN MI NEM
VERSENYEZÜNK
AZ AZ ÁR KÉRDÉSE!

MINŐSÉG ÉS MEGBIZHATÓSÁG

SCHAUB-LORENZ
MADE IN W GERMANY

Kizárólagos importőrje
kinori Ltd.
Tel Aviv, rechov Perec 4,
Telefon: 621984, 624193

Kapható minden jobb elektronikai szaktüzletben.

A VILÁG LEGJOBB TELEVIZIÓJA

SZERBUSZ, FRIDMANNÉ

Fletem legnehezebb óráiban ismerkedtem meg Náchummal, amikor férjem az első szívinfarktuson esett át a Rámbán-kórházban. Azon az éjszakán képtelen voltam hazautazni. Hiába volt az orvosok, ápolónők figyelmeztetése, hogy nem maradhatok a kórház épületében, leültem egy padra.

Később végignyújtóztam a padon és el-elbóskoltam. Amikor valaki könnyedén egy pldet terített rá, riadtan felugrottam. Fiatalt, vékony, sápadt, 25-26 év körüli fehérbőpényes férfi állt a pad mellett.

— Aludj csak nyugodtan, majd később visszajövök — szolt ivritül.

Fényes nappal volt, amikor az egyik takarítónő felkötött. A délelőtti orvosi vizsgálatok után férjem ágya mellett ültem, amikor az ajtóban ismét feltűnt a fehérbőpényes fiatal férfi.

— Végre megtaláltalak, nem tudtam, hol kereslek.

Amikor meghallotta, hogy magyarul szolok a férjemhez, örömsugárzott a szeméből.

— Nagyszerű, ti magyarok vagytok — szolt azzal a jellegzetes idegen akcentussal, amivel az izraeli fiatalok beszélnek.

— Szeretek magyarul beszélni, megholdogult anyám csak ezen a nyelven szolt hozzám. Engem Náchumnak hívnak, ápoló vagyok, de nem egészen, mert nincs sem-

mi képesítesem. A chádár mibunban dolgozom, vagyis a betegfelvételin. Onnan szállítom a betegeket a kórtermekbe.

Délután megint megjelent Náchum, egy szendvicset nyújtott felém.

— Ne szabadkozz, biztos vagyok benne, hogy még nem ebédeltél. Edd meg — parancsolt rám —, addig nem megyek el, amíg el nem fogyasztod.

Már esteledett, amikor Náchum elfogott a folyosón.

— Remélem, éjszakára hazameész, és nem alszol itt?

— Te mikor fejezed be a munkád? — kérdeztem.

— Reggel.

— Akkor megkérlek, nézz be a férjemhez, és tedd meg nekem a szívességet, telefonálj, hogyan érzi magát.

Miközben a diktált telefonszámot írta, hosszasan rámnézett.

— Nyugodt lehetsz, kétóránként telefonálni fogok.

Igy is történt, kétóránként csengett a telefon. Nyugodtan töltöttem otthon az éjszakát.

Egy hónap telt el, hogy férjem elköltözött az élők sorából, amikor éjjel megszólalt a telefon.

— Szerbusz, Fridmanné, miluban voltam, azért nem telefonáltam. Hogy vagytok?

— Csak én vagyok, Náchum. Mély csend következett. Azután részvételt fejezte ki.

— Rövidesen megint telefonálok — és ezzel letette a kagylót.

Hetek teltek el, amikor egyik éjszaka megszólalt a telefon.

— Szerbusz, Fridmanné, nem zavarlak?

— Nem Náchum, még nem alszom.

Náchum kifejezte rosszallását, ilyenkor már aludni kell, monddta, mert ha nem, az egészség megcsúszhat, és ajánlott egy idegcsillapítót álmatlanság ellen.

Éjszakai beszélgetéseink, telefon-barátságunk így folytatódott, Náchum érdeklődése és vizsgáló szavai valójában jótékony hatással voltak rám, mert a maga egyszerűségében is őszinték voltak, szívből jövőek. Egyik alkalommal így szolt:

— A világ rendkívül bonyolult. Hogy is mondjam neked, Fridmanné, hogy megérted? Két világ létezik. Az egyik a boldog egészséges emberké, a másik a kórházak betegéi.

— Mondd, Náchum, miért választottál magadnak ilyen nehéz munkát?

— Azt hiszem, még nem meséltem neked, Fridmanné, hogy anyámat egy autóbalesetben vesztettem el. Akkor még gyerek voltam. Én és a húgom is megsérültünk. Apám vezetett. Sokáig tartott, amíg felépültem. Néha most is furcsa zúgást érzek a fejemben. De a legszerencsétlenebb apám volt, aki testi-

leg meg sem sérült. Mire felgyógyultam, apám eladta a lakásunkat és új helyre költöztünk. Néha egész napokra eltűnt. Egyszer utána osontam, kíváncsi voltam, merre jár? A régi házunk előtt állt, üveges szemmel nézte a virágoskertet, ami lakásunk előtt volt, amit valamikor ő ültetett.

— Ő ápolgatótt. Ott jöttem rá, régi házunk előtt, hogy az emberek milyen borzasztóan tudnak szenvedni. Akkor megfogadtam, hogy ahol csak tehetem, embertársaimnak segítségükre leszek.

Ezután mind ritkábbak lettek a telefonálások, míg egyik este éles berregésre ébredtem.

— Szerbusz, Fridmanné. Azt akarom neked mondani, hogy én vagyok a világ legboldogabb embere. Megismerkedtem egy való-

ságos anygallal, szeretem egész lelkemmel, egész szívemmel. De

ő még jobban engem. Ha nem venném el feleségül, biztos öngyilkos lenne. Áldott jó szíve van.

Kissé kételkedtem az angyal jó szívében, és abban is, hogy Náchumért öngyilkos volna. Valahogy megérezttem, hogy az angyalok jobban szeretik a marokos férfiakat, mint az ilyen halkszavú, vékonydögű Náchumokat.

Gratuláltam neki és imádkoztam, hogy az angyal valójában az maradjon.

Később már csak a nagy eseményeket újságotla nekem Náchum. Hogy kislia született. Lakást vettek. Azután meg egy kislányuk jött a világra. Szívből örültem Náchum rendezett életének. Egyik éjszaka megint csengett a telefon.

— Szerbusz, Fridmanné. Baj van. Nagy baj, Fridmanné. Vá-lunk.

— Nem értem, Náchum.

— Ugy ahogy mondom. Már el is költöztem a lakásból.

— Mi történt, Náchum?

— A baj ott kezdődött, hogy kitétek a kórházból. Mondtam már neked, hogy az autóbalesetből kifolyólag maradt valami defekt a fejemben. Hogy is magyarázzam neked, Fridmanné? Néha görbén látok tárgyakat. Mondjuk, az egyenesen álló szekrényt én görbének látom. A székek is görbék. Néha az embereket is így látom. Emiatt hibákat követtem el a kórházban. Te tudod, mennyire szeretek az orvosok, de mégis kitétek a munkámból.

— Lelkileg teljesen összeropantam — mesélte. — Anyagi helyzetünk is leromlott. Azután egy barátom, egy olyan nagy darab behemot férfi, gyakran jött hozzánk. Eszrevettem, hogy nem az én bartáságom érdekelte. Nekem meg kiadta az asszony az utamat. Mikor rendbe jöttem idegileg, éjjeliőrnek szegődtem. Viszszakönyörögtem magam a feleségemhez, hidd el, nem vagyok gérintelen ember. De nem bírtam az életet a gyerekek nélkül. Ekkor megint kezdődtek a bajok, hogy nem jut a keresetemből csak szigorúan a megélhetésre. Csizmát akart a feleségem és kockás szoknyát. Dolgozni kezdtem egy pékségben. Vettem neki csizmát és kockás szoknyát. Éjjel-nappal dolgoztam. Nem-sókára szúrásokat éreztem a szívem körül. Tapasztalatom van ezen a

téren, bementem a kórházba. Ott tartottak két hétig. Mikor rendbe jöttem és hazamentem, a feleségem nem engedett be a lakásba. Hallani sem akart rólam, és még azt sem engedte meg, hogy láthassam a gyermekeimet.

Itt elakadt Náchum hangja. Éreztem, hogy sir.

Később a telefon éjszakánként megint működésbe jött.

— Szerbusz, Fridmanné. Ne haragudj, hogy annyit zavarlak. De senkinek se önthetem ki a lelkem úgy, mint neked. Csak te tudsz engem megérteni. Fridmanné, ma jutott eszembe, hogy én olyan keveset tudok rólad. Hogy élsz te, tulajdonképpen? Dolgozol, és mit?

— Minden rendben van nálam, Náchum, értem ne aggódj.

— Nem lehet az egészen így, ahogy mondd, néha olyan szomorú a hangod. És az is furcsa, hogy te soha nem alszol, amikor én hívlak. Most mondd már el, mit csinálsz? Néhány éve nem láttalak, de úgy emlékszem, te nem vagy olyan asszony, aki ölbetett kezekkel ül egész nap.

— Nem, Náchum, nem ülök ölbetett kezekkel. Nehezen dolgozom. A lelkemmel, a szívemmel van összekapcsolva az én munkám. Embereket írok le, kicseket, nagyokat, csúnyákat, szépeket, jókat, rosszakat, házakat, virágos réteket, néha megírom a sötét éjszakát és az emberi gonoszságot.

— Nagyon nehéz lehet ez a mesterség.

— Néha könnyű. Egyszer írtam magamnak egy katonát. Az én fiamat rajzoltam meg papíron. Sok írásom közül ezt szeretem a legjobban. Ez az írás boldogá tett.

— És meddig fogod még ezt a munkát csinálni? — kérdezte Náchum.

— Lehet, hogy a sors rendeltetéséből még sokáig kell kézenfogva haladnom hőseimmel.

— Fridmanné, hallod, valahol te is elcsúsztál. Nálad sincs minden rendben.

Magam sem tudom, mi készíttet ezekre a szavakra, erre a vallomásra.

Tény az, hogy a következő beszélgetésünk így kezdődött.

— Szerbusz, Fridmanné, én az éjjel le sem hunytam a szemem,

folyton rád gondoltam, mit is kapsz azért, hogy odaadod a szívedet, a lelkedet az embereknek?

— Mit kapok? Hát elmondom neked, Náchum. Egy pár elismerő levelet. Egy-egy kedves mosolyt és itt-ott ellenségeskedést. Holott én csak jót akarok, szebbé tenni a világot.

— Fridmanné, én is az emberek szolgálatába akartam állni, segíteni a szenvedőkön, de elbuktam. Te is ezt teszed a tollad-dal, neked sem fog sikerülni. Talán akkor értenek meg miniket, ha törvénybe iktatnák, hogy minden évben legalább három napot egyik chádár mibunban kel-lene tölteni minden egyes embernek. Akkor sok rossz eltűnne a föld színéről. Így szebbé válna a világ. Nekem volt alkalmam megfigyelni az embereket. Kicsi korában kalapácsot, játékot akar, úgy érzi, nem tud ezek nélkül élni. Később blyeget, apró gözvasutat, autót akar. Majd pedig igazi autót, amivel uralhatja az utakat. Aztán Dáliát vagy Szigált óhajta, testestől-lelkestől, s úgy érzi, nem tud nélküle élni. Sok mindent akar, családi házat, részvényeket, készpénzt, címet és rangot, makacsan és elszántan a biztos tudatban, hogy mind ez kell és nélkülözhetetlen, nem tud ezzel nélküle élni. Azután bekerül valamely kórházba, a szíve megrokkant, vagy más nyavalyával. Azután már csak csendet és nyugalmat akar, és egy kis egészségért hajlandó odaadni a részvényeket, a családi házat, meg Dáliát, vagy Szigált, testestől-lelkestől. És eljön az a nap, amikor már nem akar semmit. Ha ezt mind tudnák az emberek, az egész világ arculata megváltozna.

Elképedve hallgattam Náchum szónoklatát.

— Most fekédj le, Fridmanné és álmoddjál szépeket.

Következő éjszaka hiába vártam Náchum telefonját. Több, mint két hónapig csend volt. Aggódtam érte. Míg egyik este, úgy tíz óra körül, megint jelentkezett.

— Szerbusz, Fridmanné.

— Náchum, mi van veled, miért nem telefonáltál?

— Azért, mert én már rossz ember vagyok. Táska van a rendőrségen.

Először nem értettem, de rögtön rájöttem, hogy dossziéről van szó.

— Én már nem tartozom a becsületlen emberek sorába. Börtönben voltam. De esküszöm, nem volt rossz dolgom. Ne ijedj meg, nem loptam. A gyerektartásért börtönöztek be. A bíró nem akarta elhinni, hogy képtelen vagyok fizetni. Holott a lelkemet adnám oda értük.

— Most mit dolgozol, hol laksz, hogy élsz? — kérdezem aggódom.

— Éjjeliőr vagyok ismét. De van egy kellemesebb elfoglaltságom is. A Mágén Dávid Ádom-nál, mint önkéntes, kísérem a betegszállító autót. Hol vigasz-talom a beteg hozzátartozóit, hol segédkezem a betegnek, amíg a kórházba érünk. Ha már nem is vagyok becsületlen ember, mégis kedvem van segíteni az embereken.

Képtelen voltam lefeküdni, az frógép mellett ért a napkelte. Ugy éreztem, köszönetet kell mondanom Náchumnak az emberek nevében.

Ha valaki ráismer a Mágén Dávid Ádom autójában, szorítsa meg a kezét.

SARONA SÁLOM

Szeretettel köszöntjük tagjainkat, a testvér egyesületeket, a világon szétszórt erdélyi testvéreinket, a zsidó államot és népet.

BÉKÉT, BOLDOGSÁGOT, BÖSÉGET ÉS KELLEMES UNNEPEKET KIVÁNUNK A BNAI ZION TRANSYLVANIA LODGE VEZETŐSÉGE

PESZÁCH HETENEK

NYILVÁNOS ÁRVERÉSEI:

A legjobb izraeli és európai festők olajfestményei és különleges műtárgyak a

„PARK” SZÁLLÓBAN, NATANJA, DÁVID HAMELCH 7

az ünnep kimenetelétől, 1981 április-19 vasárnaptól, szombat kimeneteléig, 81. április 25-ig, naponta 18-tól éjfélig.

Előzetes bemutató a nap folyamán. Meglepo kezdő árak.

ANÁT (FENICHEL ANCI)

átvette a

«VOYAGE-RESHEF»

UTAZÁSI IRODA

vezetését, T.A. Dizengoff Center 781. sz.,

(a Hámásbir oldalán, Bank Hámizráchi bejárat),

Tel. 293162

F. Steiner

MEGÉRKEZTEK AZ 1981-ES TAVASZI ÉS NYÁRI MODELLEK

NAGY VÁLASZTEKBAN RUHÁK, BLUZOK, SZOKNYÁK ÉS 2-RÉSZESEK ELFOGADHATÓ ÁRAKON

Eladási raktár kicsinyben:

TEL-AVIV, Levanda-u. 30., III. em., (lift van). 16-os autóbusz.

Nyitva 8-16.30-ig

VICTORY

VICTORY

EXKLUZIV BÖR-RUHÁZAT nőknek, férfiaknak, gyermekeknek

Ujdonság az országban és a világon!
Bör-ruhák nyomott mintával, applikációval!
Ha még nem látta a VICTORY divatbemutatóját, úgy jöjjön el gyárunkba!!!

KELLEMES UNNEPEKET VEVŐKÖRÜNKNEK.

Korlátozott számban árucikkek alkalmi áron.
Óriási választékban bőrtáskák.
Most már kapható amerikai anyagból készült Victory jeans-nadrág gyári áron.
A közönség kényelmére, készítményeink a KOL BO SHALOM-ban is kaphatók.
Nyitva egész nap, reggel 8-tól este 6-ig, pénteken 3-ig.

BNE-BRÁK, HAKISON 16 * TELEFON 708030
Autóbusz: 20, 21, 23, 40 (leszállás a Volkswagennél)

Gyerekek! Itt van Irénke néni

1945 őszén történt. Egy pár hónapja, hogy az ágyuk elhallgattak, a bombázások megszüntek és a koncentrációs táborok felszabadultak. Az életben maradt csont és bőr emberek egy része visszatérően volt régi lakhelyére, azzal a reménnyel, hűtha valamelyik hozzátartozója életben maradt. Ezen a vándorúton jött egy maroknyi gyermek, 14-15 év körüli fiúk-lányok, akik a csodák csodájával megmenekültek a krematórium szájából.

És így ért hosszú, nehéz út után a 15 éves Jenő Baranyára, abban a reményben, hogy talán valamelyik szülő megmenekült és otthon van már. Az egész baktája nem volt más, csupán az a rongvós ruha, cipő, amivel oly hosszú utat tett meg. Vékony karja és csonttá fogyott teste már úgy megedződött, hogy örvendezett annak is, hogy megvisselt öltözete valamennyire is megvédi az esőtől, hidegtől. — Ilyenkor még jobban összehúzta magát, felhajtotta kabátja gallérját és kissé meggömbülve, a nyakát behúva sietett a régi otthon irányába. A haj inkább az esős idővel volt, mert cipőjének talpa már rég lekonott és hogy be ne ázjon, inkább a sarkán járt, mint a talpán. Utközben csak az a remény fűtötte, hogy otthon már várják és ismét megkezdődik az iskola, ping-pong, futball, azaz egy új élet.

De a családi házból idegen arcok voltak, senki haza nem jött. A szomszédok ösztinte részvétüket és sajnálatukat fejezték ki a „történet” fölött. Meghívták Jenőket ebédre, marasztalták egy párnapos pihenőre és dícsérték Jenőke szüleit, hogy milyen rendes emberek „voltak”. Volt olyan is, aki önkéntelenül feltette a kérdést: Jenőke, most mit is fogsz csinálni, mihez kezdesz, egyedül szülőid és támogatók nélkül? És valóban ez volt a probléma.

Az országba visszatért Jenők és Évák árván maradtak és kerestek egy segítő kezdet, aki utalgatja azon a göröngyös úton, amelyiken még nem volt idejük járni megtanulni.

Megtudták, hogy Kolozsváron létezik egy árvagondozó intézet, ahol befogadják a deportálásból visszatért gyermekeket és gondoskodnak ellátásukról, meg egy ágyról, ahová lehajthatják fejüket.

Ennek az otthonnak a gondozója és az árvák erkölcsi támogatója Irénke néni volt. Az a szép arcú, mindig mosolygós, 30 év körüli nő átértette a gyermekek lelkivilágát és anyai szeretetet tudott nyújtani a sok kis rajkónak, nevelni tudta őket, pedig sohasem tanult pedagógiát, vagy pszichológiát. Egyszerűen csak ember volt, akinek szíve

mindegyikért külön-külön dobozott.

Magam is az otthon egyik lakója voltam. Buchenwaldban szabadultam fel a német rabságból és sorom semmiben sem különbözött a Jenők sorsától. Nem maradt más választásom, mint az árvaházban keresni menedéket.

36 év telt el azóta. Még ma is emlékszem arra a kis irodára a konyha mellett, egy fehérköpenyes néni ült az asztalnál és valamit írt. Oly csendesen léptem be, hogy észre sem vett. Ott álltam előtte bambán és csodálkoztam, hogy nem hallja meg, milyen erősen dobog a szívem.

Amikor felemelte a fejét és meglátott őcska rongyaimban, elnevette magát, odajött, magához ölelt, ujjával végigfésülte a piszoktól őszerezett hajamat, és csak annyit mondott: — Drága gyermekem, hogy te milyen koszos vagy! De jól esett hallani, hogy ez a néni azt mondta nekem, hogy drága gyermekem! Azonnal fogta a kezemet, bevitt a fürdőszobába, levetkőztetett és megfürösztött, mint egy apró gyermeket. A fejemet szappanozta, és akkor kérdezte meg először, hogy ki vagyok, mi vagyok. Közben a szappan csípte a szememet, de nem szóltam egy szót sem. Olyan jól esett, hogy a szappan csípi a szememet, hiszen amikor anyám fürösztött, akkor is ugyanez a bosszúságom volt. Már nem emlékszem, mibe öltöztetett, de a régi dolgaimat el kellett dobni, mert minden olyan „átlátszó volt”, hogy még egy mosást sem bírt volna ki. Aztán kaptam egy tányér krumpillevest és ez olyan finom volt, hogy mai napig is a kedvenc levesem maradt.

A leírt kis epizód az akkori életből, nem volt rendkívüli esemény, hisz minden árva, aki Irénke néni „kezelése” alá került, el tudna mondani valami hasonlót, talán egy kevésbé könyvre való. Pedig Irénke néni nem volt Makarenko, és mi, árvák nem voltunk utcai csavargók, akiket át kellett nevelni, de része volt abban, hogy mindnyájan gerinces emberré váltunk.

... 1981-et írunk. A gyermekek felnőttek, ma már 50 év felett vagyunk. Családunk van, gyermekeink, egyesek nagyvapak, vagy nagymamák. A társaság egy része itt él Izraelben, mások az Egyesült Államokban, Kanadában, vagy más országokban, de tudunk egymásról. Bárhol is élünk, mindenhol megbecsült emberek vagyunk. Szakemberek vagyunk, orvosok, mérnökök, vállalatvezetők, egy szóval a társadalom hasznos elemei és ennek az eredménynek részese a mi drága Irénke néni.

A napokban Izrael különböző városaiban elkezdtek berregni a telefonok. Halló, Petách Tikva, Imi, szervusz. Hallod, itt van

Irénke néni. Igen, tudom, értesített Jenő, este találkozunk nálunk, szólj be Cigánynak és Keszlernak is. Halló, Herzlia, Ibi, szervusz. Hallod, itt van Irénke néni. Igen, tudom, holnap találkozunk Mikinél, Ráánánán, beszólt Ódi is. Halló, Natanja, szervusz Sali, itt van Irénke néni. — Igen, már tudom, szólj Kati, Halló, Risson, Cholon, stb., stb.

A találkozózn minden leértécsített család ott volt. Mindenki nagy izgalommal várta a találkozót azzal az asszonnyal, aki a maga egyszerűségével, példamutató életével és szeretetével oly közel állott ehhez a maroknyi 15 éveshez, aki szülők nélkül nevelkedett és emberré vált.

Imi rohant Irénke néni után egy tel-avivi címre, amit meg sem értett jóformán telefonon, de rohant, mondván, hogy majd csak megtalálja.

És következett a találkozás pillanata. Ezt a részt, sajnos, nem tudom írásba foglalni, mert a tollforgatás nem a mesterséges és félek, hogy a banális szavak eltorzítanak azt, amit mindnyájan éreztünk, amikor Irénke néni megjelent az ajtóban. Ugyanaz az arc, az a kedves mosoly, az a báj, mely nem változott meg a 36 év eltelté után sem. Akkor 15 évesek voltunk, Irénke néni 30 körül. Most az ötvenévesek előtt a hetvenhez közeledő Irénke néni áll előttünk. Nehéz leírni, hogy ebben a pillanatban kinek milyen emlék jutott eszébe, de az tény, hogy mindegyikünk törölgette szemét, vagy a szemüvege üvegét, mert olyan homályossá vált. Ott ültek az új generáció képviselői is, csak bámultak, tátott szájjal maradtak, és nemigen értették meg, hogy mi is lakozik e pillanatokban szüleik szívében. Aztán következtek a visszaemlékezések, apró epizódok, melynek középpontjában Irénke néni, ez a nagyszívű asszony állt. Végül Ódi konklúziója nagyon helyes volt, mondván, hogy közülünk mindegyikünk külön-külön úgy érezte, hogy Irénke néni őt szereti a legjobban. Pedig gyakran megrótt minket. A lányokat, ha kócosan jártak, a fiúkat, ha későn jöttek haza, stb. Féltünk tőle, pedig sohasem bántott. Ott volt közöttünk egész nap. Neki nem volt megszabott munkanapja, pihenőnapja. Mi voltunk az ő családja, és ő a mi anyánk.

Mindnyájan arra törekedtünk, hogy körülvegyük szeretetünkkel. Versengés volt, hogy kinél lakjon. Miért csak egy pár napot tölt nálunk, hiszen külön szobát bocsátottunk rendelkezésre, gyere hozzánk, olyan jól fogsz pihenni; és a versengésnek nem volt vége. Aztán nagynehezen kialakult a terv. Holnap Ráánánán lesz, majd Sali viszi Natanjára, Katihoz látogatóba. Jenő viszi Jeruzsálembe, Bery jön utána és viszi Kirját Gátra, majd átveszi Ódi és elviszi Beér Sávára, ahol várja Oszli, utközben Tibihez is elmennek. A risoniakhoz Giughi viszi, ahol meglátogatja Vilit és Lilit, meg Judát, majd Sali viszi északra, ahol az ottani társaink veszik át. Irénke néni állandóan úton van, kéziról-közre jár. Állandó programja van, Most mindnyájunknak van családja, már nem vagyunk árvák és Irénke néni itt van közöttünk, nem hagyjuk egy pillanatra sem egyedül. Most mi vigyázzunk rá, mint a gyermekeinkre...

Rosenfeld Miklós

FONTOS AKCIÓ

A Bét Hátfuotot égíse alatt megrendezésre kerülő magyar-zsidó emlékkiállítás szervező bizottsága ezúton ismételt felkéri a magyar jisiv tagjait, hogy mielőbb fizessek be adományait a kiállítás anyagi alapjának megerteremtésére.

Az adományok a HOH szervezetek útján juttathatók el, de közöljük a központi bankszámlát is: Bank Hámizráchi, Tel Aviv, Bét El-Ál, Ben Jehuda 42. — a számlaszám: 168/960.

A szervező bizottság arra kéri a magyar-zsidó szervezeteket és a magyar jisiv minden tagját, vegye fontolóra, eleget tett-e a lelkiismereti kötelességének és befizette-e azt az összeget, mely arányban áll anyagi lehetőségeivel. Aki a lehetőségein felül veszi ki részét az adakozásból, az maradéktalanul teljesíti kötelességét, mert hozzásegíti a bizottságot, hogy valóban méltó körtekk között rendezze meg az emlékkiállítást.

Az anyag gyűjtése, a kiállítás kereteinek kialakítása már megindult. A bizottság a szervező-munka fázisairól időről időre tájékoztatja a közönséget.

LEICHTNER ÉLI

BEMUTATJA;

GÁBOR TERY

az izraeli Opera primadonnáját, új, nagyszabású, zenés, önálló estjein

„SZÉP PRIMADONNA, CSODAL A VILÁG!”

Vendégművész, PEER FREDDY, az izraeli Opera vezető énekművésze. Ez nem a megszokott operett! Ez valami csodás! Csupa dal, humor. Az elővétel megindult! (Féltünnep is!)

TEL-AVIV, május 2, szombat; 8.15, ZOA nagyterem. Számozott helyek! Elővétel! Aranykor klub, Kálscher 48. — „Rokoko”, Dizengoff u. 93. Tel: 223-663.

NATANJÁN, május 11, hétfő, 8 óra, WIZO.

JERUZSALEM, május 20, szerda, 7.30, HOH.

Jön: Haifa, Kfár Szábá, Rechovot, Petách Tikva, Beér-Séva.

KÖZÉLETI HIREK

Gréda József tartott előadást Tel Avivban, a Bné Brit rend Nordau páholyában. „Arab vádák — izraeli tények” címmel. A hozzászólások után Jakobovits Béla elnök zárta le az összejövetelt.

A tel-avivi WIZO ünnepi estét rendezett Fehér Ilona, a neves, nemzetközi hírű zenepedagógus tiszteletére — Nordau díjjal való kitüntetésé alkalmából. — Weissberger Magda elnöknő megnyitja után Benedek Pál interjúolta meg az ünnepeltet a közönség előtt, majd két tehetséges tanítványa adott koncertet Rut Menze zongorakíséretével.

„A tegnap városa” lesz a címe a váradiai közeljövőben megjelenő emlékkönyvének. A Nagyváradról Elszármazottak Egyesülete azonban egy kicsit a máról is gondoskodik, s igyekszik a nehezebb körülmények között élő váradiai életét megkönnyíteni. Évente legalább kétszer rendezi meg gyűjtőakcióját, hogy annak eredményét szétküldje a ráutaltaknak. Most, pészách előtt például 80 család között osztott ki 270 ezer fontot. Minden pénzküldemény egyben szeretetteljes üdvözlés is, jókívánság az ünnep alkalmából.

Kertész Lili előadóművésznő sikerrel szólaltatta meg a tel-avivi HOH-ban Ron Giladi, „Négy asszony a telefonnál” című szatiráját. Tábori Dov főkantort cházánut-számokat és dalokat adott elő, Pubi Pinchász kísérette zongorán, Benedek Pál konferált. Zárszót dr. Frenkel Jenő, a HOH tel-avivi szervezetének elnöke mondott.

Nádor György professzor, a zsidó művelődéstörténet ismert nevé kutatója, aki Londonban él és könyvkiadással foglalkozik, két hetet Izraelben töltött. A jeruzsálemi nemzetközi könyvkiállításra érkezett.

Felső-Názáretben kollektív tárlaton mutatták be a vészkorszak tématicájával összefüggő munkáikat a festők, köztük a Tereszvárról elszármazott Zamir (Pollák) Ágnes.

A haifai HOH Idősebbek Klubja e heti összejövetelén nagy sikert aratott Csomós Robert verses szatirával és a „Zászlóanya” című novellájának felolvasásával. Az előadót Gutmann Elvira vezette be és a közönség nevében Székely István mondott köszönetet. Dr. Deutsch Ferenc, a HOH elnöke, Kovács Aladár, az Idősebbek Klubjának elnöke és Rosenthal Eliézer, a HOH rendezvényeinek felelőse jó kívánságait tolmácsolta a közönségnek az ünnepekre és kegyelettel emlékeztek meg a napokban elhunyt Kondor Juliskáról és legtevékenyebb tagjáról.

A heten megjelent az Izraeli Szemle pészách száma. A lapot dr. Árje Kaddar szerkeszti.

EGYMAS KÖZÖTT

SZEMÉLYI HIREK

A múlt héten szombaton tartották Tel Avivban Diamant Ámosz, Diamant Szára és Jehosúa fia és a néhai Diamant Elemér, az Uj Kelet egykori éjjeli szerkesztője unokájának bár-micvá ünnepségét. A vallási szertartást a Ben Jehuda utcai nagytemplomban Számek Jákov főkantort vezette le, majd a Bét Szokolovban, a tel-avivi Ujságírók Házában fogadták a gratulációkat. A megjelentek sok szeretettel gratuláltak az ünnepeltnek, a szülőknek és a nagymamának.

Az Érsekújvárról elszármazottak jókívánságokkal halmozták el a Haifán lakó Garai (Gemeiner) Ármint, akinek leányunokája, Alinár Ávniél joghallgató nő férjhez ment Jákov Eejoni ügyvédhez. A vőlegény Eejoni főbíró fia. A menyasszony Vali és Becalél Ávniél lánya.

CHASZID TÖRTÉNETEK

RABBI LÉB, A „SPOLEI NAGYAPA”

Egyenes beszédért, jóságáért kapta a „nagyapa” melléknevet. A népet még Istennel szemben is védte:

— Igazságtalan vagy, Uram! — mondta a rabbi. — A poklot a könyvekben helyezted el, a vágyakat a szívekbe: csodálkozol, hogy az ember hagyja magát megkísérteni? Ha fordítva tetted volna, talán még igazad is lenne...

— Ha a szenvedés árán akard magadhoz kapcsolni népedet Uram, én Léb, Ráchel fia esküszöm Neked, hiába erőlködöl. Akkor mért folytatnád ezen az úton? Mentsd meg gyermekeidet az öröm, a szabadság adományával: semmit sem veszíthetsz és mindent megnyerhetsz.

Ritkán használta imáiban az imakönyvek szövegét. E helyett így szólt a Fennvalóhoz: „Ne gondoldj, kérlek az emberek bűneire. Jótetteikre figyelj inkább. Igazad van, ez utóbbiak ritkábbak, elismerem. De valld be őszintén: mennyivel értékesebbek! Hidd el nekem, nem könnyű jónak lenni ebben a nyomor-

rult világban. Ha nem látám saját szememmel, hogy mindenek dacára az emberek mégis képesek jóságra, nem hinném el. Ezért kérlek, ne haragudj gyermekeidre, hiszen ritkán megnyilvánuló jóságuk inkább megfélemlést kellene okozzon számodra”.

Egyik látogatója így szólt hozzá: — Rabbi, szeretném megbánni bűnemet, de nem tudom, hogyan fogjak hozzá.

— Amikor bűnözöttél, tudtad, hogyan fogjál hozzá?

— Az könnyű volt. Először bűnöztem, aztán jutott el a tudatomig.

— Helyes — mondta a rabbi. — Ezúttal is így kell cselekedned. Kezdd a megbánással, a többi aztán majd megtudod.

Megkérdezték, miért kell az igaz embernek apró, mindennapi dolgokkal, a kisember problémáival foglalkoznia. — Képzelték el, hogy egy háztetőn álltok és lent a porban észrevesztek egy gyöngyszemet. Ha nem szálltok le a porba, hogyan vehetnétek föl azt?

Elsőnek lenni az utolsó divatban!

ZENTNER-nél megtalálja a nyarat.

Táskák, amelyekről egész télen álmodott.

Őn lesz az első, aki a legdivatosabb kiegészítőket hordja.

Illessze a színeket öltözékéhez és válassza ki az anyagokat, amelyekből készülnek — szalma-, textil-, bőr-, bőr-utántzat — és éjtörnyő-selyem táskák.

ZENTNER-nél megtalálja a belföldi gyártmányokat — exkluzív modelleket és külföldi árukat — csodás tervezésben.

Jöjjön, legyen az első, az utolsó divatban,

ZENTNER, Pinsker 4., II. em., Tel-Aviv,

(NOGA KÁVEHÁZ FELETT)

IZRÁEL POLGÁRAI, ÖNÖKHÖZ FORDULUNK MA: ERŐS KORMÁNY AZ ERŐS HISZTADRUTTAL, EGYÜTTESEN ERŐS IZRÁEL.

Erős Hisztadrutunk van ma (64 százalék a Máaráchnak, szemben a többi párt 36 százalékkal).
Erős kormányra van szükségünk (Intrikák nélkül, zsarolás nélkül, kiszivároztatás nélkül).
Erős kormány az erős Hisztadruttal közösen, együtt, erős Izráel lesz.

- ERŐS IZRÁEL** — az otthon. Jó élni benne.
- ERŐS IZRÁEL** — a haza, amelyet tiszteletben tartanak, amelyre büszkék és amelyet nem hagynak el.
- ERŐS IZRÁEL** — ellentáll a presszióknak.
- ERŐS IZRÁEL** — igaz békét köt saját maga és szomszédai javára.
- ERŐS IZRÁEL** — erős hadsereg.
- ERŐS IZRÁEL** — felújítja a gazdasági fellendülést, megnyitja a világpiacot termékei előtt, vonzza a befektetőket, a tőkét és a beruházásokat.
- ERŐS IZRÁEL** — visszaadja a gazdaságha és a valutába vetett hitelt. Csökkenti és megszünteti a társadalmi szint-különbségeket és megakadályozza a munkanélküliséget.
- ERŐS IZRÁEL** — jogállam, amely kiméltlenül harcol a bűnözés ellen.
- ERŐS IZRÁEL** — meghecsülést nyújt a munkának, az értékeknek és a kulturának.
- ERŐS IZRÁEL** — az ország, amelybe jönnek és ahová alijáznak.
- ERŐS IZRÁEL** — maga a cionizmus.

Négy évvel ezelőtt a Likud és a DÁS mandátumot kapott a néptől az ország vezetéséhez.
Keserű csalódás volt ez mindenki, az ország, a diaszpórában élő zsidó nép, a felvilágosodott nének és demokratikus államok számára.
A Likud hibázott, tévedett és megtévesztett, boflott és elbukott, majd megint bukott a melléfogások és a felelőtlenség miatt.
A Máarách 28 évi uralma, az egészet egybevéve, nem járt annyi súlyos kiábrándulással és kudarcral, mint amennyi az országot és a zsidó népet a Likud- és a DÁS-kormány négy évi uralma alatt sújtotta. A DÁS politikai kudarc és parlamenti szégyen volt.
Nem véletlen, hogy a Likud-kormány önmagától jutott arra a következtetésre, hogy idő előtt be kell fejeznie működését, hiszen a mérleg rendkívül súlyos és szomorú.
És ezért megyünk választani az előírt időpontnál hamarabb.

Tisztában vagyok azzal a fényvel, hogy az Izráeli választó kiábrándult és azt is tudom, hogy önök nincsenek egyetlen pártnak a zsebében sem.

Szükség van arra, hogy a választópolgárt minden kétséget és gyanakvást kizáróan meggyőzzük és ismertessünk vele egy gondosan kidolgozott programot, teljes bizalma megszerzése végett.

Igérem önöknek, hogy a Máarách levonta a tanulságokat az előző választások kudarcából. Az elmúlt években élt nappalá téve mindent elkövettünk, hogy átvizsgáljuk, ami változásra, vizsgálatra és újjáépítésre szorul. Mindezt — a jövőt illető nemzeti felelősségvállalással. Önök tudják, hogy a Máarách a legszélesebb és leglobban beegykerezett mozgalom Izráelben. A Máarách a dolgozó, a telenítési mozgalom, az intelligencia és az önálló foglalkozásúak szövetsége — az összes Izráeli produktív erőké.

Ebből a hatalmas, széles alapokon nyugvó és nagy potenciállal rendelkező emberi erő-tartalékból, módjában áll a Máaráchnak a legjobb munkaközösséget, minden másnál jobbat — Izráel vezetésére feállítani, hogy az Ismét erős Izráel legyen.

Ezek azok az erők, amelyek a nagy napokat és a legszebb, mindennél drágább órákat nyújtották Izráelnek.

Módukban áll mozgósítani őket egy jobb jövő érdekében.

Vágyunk neki a nagy útnak. EGYÜTTESEN AZ ERŐS IZRÁELÉRT.

ÜNNEPI ÜDVÖZLETTEL

למחנה
שלנו
ישב ראש מפלגת העבודה

יהודי ששאל את החזקיהו

המערך
מפלגת העבודה • מפ"ם

1981. ápr. 17, péntek
5741. niszán 13,

I. MŰSOR

7.07: Reggeli koncert, 11.30: Szabadgyetem, 12.05: Rossini művek, 13.00: Könyvíró és klasszikus, 14.10: Gyerekeknek, — 15.00: A szombat fogadása, — 16.05: Kamarazene, 17.05: Irodalom, 17.05: Oléknak, 20.05: Pén tek esti hangverseny, 0.10: Éji zene, 1.10: Hátikvá.

II. MŰSOR

8.10: Reggeli zenés magazin, — 12.05: Balesetmegelőzés, 12.30: Sportesemények, 14.10: Még egy hét, 16.10: A tiz csapás, 17.05: Külpolitika, 18.05: Érdekes állatok, 19.05: A héten történt, — 20.05: Ima és dal, 21.05: Spanyol románcok, 22.05: Nyomozás, 23.05: Párbeszéd, 0.10: Új hang- lemezek, 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIOJA

9.05: Reggeli ünnepség, 11.05: Hazulról, 12.05: Sofőröknek, — 14.05: Péntek délután, 15.05: A Beatles története, 16.05: Pészá- chi műsor, 17.05: Erec jiszráéli emlékek, 18.05: Ez a véleményem! 19.05: Péntek esti kon- cert, 21.05: A gyepen, 22.05: Slá- gerek, 0.05: Tarka műsor reggel 6 óráig.

ISKOLATÉVÉ

14.00: Pészách ünnepének parancsolatai
14.20: Néprege

1981. ápr. 18. szombat
5741. niszán 14,

PÉSZÁCH ELŐESTÉJE

I. MŰSOR

8.05: Művészelemek, 9.00: A tudomány világa, 9.25: Zenei fej- törő, 10.30: Szombati koncert, — 12.05: Hangjáték, 13.00: A szin- ház világa, 14.10: Gyerekeknek, 15.0: Kamarazene, 15.45: Könyv- szemle, 16.30: Sztucevszki port- réja, 17.35: Oléknak, 20.05: Ün- nep esti hangverseny, 23.00: Az egyiptomi kivonulás, 0.10: Éji ze- ne, 0.10: Hátikvá.

II. MŰSOR

8.05: Kedvelt lemezek, 9.05: Humoros jelenetek, 12.05: Társa- dalmi törvényszék, 13.05: Hang- lemezek, 14.10: Futballeredmé- nyek zenével, 17.10: Ünnepi mű- sor, 18.05: Erec-jiszráéli emlé- kek, 19.05: Hagyományos szé- der este, 22.05: A négy testvér, — 23.05: Nátánélá énekel, 0.10: Ta- vaszi dalok, 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIOJA

8.05: Csodás dalok, 10.05: Szö- veg és dallam, 11.05: Rádióvíta, 12.05: A „Dodá”-együttes műso- rából, 13.05: Interju, 14.05: A Beatles története, 15.05: Régi, kedvelt dalok, 16.05: Másnap reg- gel 6 óráig: vidám tarka ünnepi műsor.

1981. április 19, vasárnap
5741. niszán 15,

PÉSZÁCH

I. MŰSOR

8.05: Ünnepi hangverseny, — 9.00: Sartre filozófiája, 10.05: A jeruzsálemi szimfónikus zenekar felvételeiből, 12.05: A tengerek közötti csatorna építéséről, — 13.00: Ünnepi hangok, 14.10: Gyerekeknek, 15.00: Az úr meg- hódítása, 16.05: Vasárnapi mu- zsika, 17.35: Oléknak, 20.30:

16.

1981.IV.17.

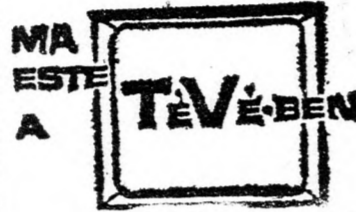
Kamara hangverseny, 23.00: Az egyiptomi kivonulás, 0.10: Han- gok a meszeségből, 1.10: Hátikvá.

II. MŰSOR

8.05: Kedvelt lemezek, 9.05: Vi- dám műsor, 10.05: Pészáchi ha- gymányok, a kibucban, 11.05: Nátánélá énekel, 12.05: Fiatalok a nagyvilágban, 13.05: Chádzsi- dáki sz dalaiból, 14.10: Emberek a tengeren, 16.05: Cházánut, 17.05: Erec-jiszráéli emlékek, 18.05: A szabadság dalai, 20.20: Az ünnep kimenetele, 21.05: Fuvószeneke- rok, 22.05: Irodalom, 23.05: Mű- véseztí magazin, 1.10: Hátikvá.

A HADSEREG RÁDIOJA

8.05: Csodás dalok, 10.05: Kél- tők megzenésített művei, 12.05: Interju a vezérkari főnökkel, — 13.05: Hazatérés, 14.05: Ünne- p déiben, 16.05: Történelmi perek, 17.05: Hegedűszámok, 18.05: Em- lékezés Brennerre, 19.05: Dalpa- rádé, 21.05: Hagyományok, — 22.05: Tavasz koncert, 0.05: Éj- jeli madarak, 2.05: Tarka műsor reggel 6 óráig.

PÉNTEK

15.00: PÉSZÁCHI ZENÉS SOR GYEREKEKNEK
15.25: A SZOMBAT FOGADÁSA
17.32: Arab játékfilm
20.00: A SZOMBAT BEKÖ- SZÖNTÉSE — A r- vendégei: dr. Jicchár Gád és Korin Alál, zeti: Jákob Bánáj
20.15: HANGOS HETI HIRADÓ
21.15: „KELLEMEK SZÓR ZÁST!” Meni Peár é- dégei
22.15: „BOLONDOS ÉLET” Amerikai filmkomédi- mely egy négyszer el- gyült gazdag asszo- szól, aki még szer- keres és problémái- oldását egy pszichia- várja — Főszere- Shirley McLean, Newman, Robert chum, Dean Martin, Van Dyke és Robert mings (SZINES)
24.00: Egy mondat a Szent- ból. HIREK.

SZOMBAT

SZÉDER ESTE

18.02: RAJZFILMEK
18.30: „PANORÁMA” — Dokumentumfilm
19.00: FILMDALOK
20.00: KONCERT — Frank: Hegedű és z- raszonáta, előadják: nie Scharch (hegedű) Galina Dunisz (zong- — A hangverseny z- számban, az állame- rezidenciáján folyt- „Fiatal művészek” alkalmával (SZINES)
20.30: HIREK
20.50: SZÉDER ESTE — Smuel Avidor Há- rabbi és művészek k- működésével
22.: „NYÁRI VAKÁCIÓ” — Billy Wilder filmkor- ja, amely egy férjré- aki feleségét szabá- küldi s időközben g- rúszép, szöke szom- jéről álmodozik. — replők: Marilyn Y és Tom Ewell (SZI-
23.50: Egy mondat a Szer- ból. HIREK.

VASÁRNAP

PÉSZÁCH ELSŐ NAPJÁNAK

KIMENETELE

18.32: „HAZAMENNT” — (VII.)
19.00: SZÓRAKOZTATÓ MŰSOR
20.00: „HALLELUJA” — Jeme- nita zsidók írnája kánto- rok és énekesek közremű- ködéssel
20.30: MÁBÁT HIRMAKAZIN
21.00: „SZEFARD ZSIDÓK DALAI” — Film a sze- fárd zsidók kulturájáról, amelyet Jeruzsálem régi negyedeiben fényképez- tek. Ladino-nyelvű dalo- kat énekel Rivká Ráz, kó- rus közreműködésével (SZINES)
22.00: LOU GRANT — „Holly- wood” (SZINES)
22.50: „IDA NUDEL” — A szov- jet börtönben sányló, alijja-jogáért küzdő zsidó asszonyról szól a film 50 éves születésnapja alkál- mából
23.20: „SZAPPANBUBORÉK” — (SZINES)
23.45: Egy mondat a Szentírás- ból. HIREK.

HAIFA UNIVERSAL

BRUNO BERKIN

HAIFA (alsóváros), NÁCHUM UTCA 7.

Telefon: 666870

ANGRÓ ANGRÓ

LODZIA GYÁRTMÁNYOK

Möve törülközők | Rosen | Vardinon készítmények

POLGÁT KÖTŐFONALAK

MARKA | LORD INGEK | ZAH

TRICOTAGE GEZ

AZ OLCSÓ BEVASÁRLÁSI FORRAS

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MUSORA

ALLENBY: Flash Gordon
BEN JEHUDA: Én, a feleségem és a férje
CAFON: A jazz-énekes
CINEMA 1: Gloria
CINEMA 2: Az utolsó metró
CHEN: Utazás a bolygók között
DEKEL: A verseny
DRIVE IN: (1) Tarzan és fia, (2) Száguldjunk újra
ESZTER: Házasság párosban
GÁT: Hamupipőke
GORDON: Kagemusha
HOD: Nem közvetíthető
LIMOR: A madarak
MAXIM: Billiárd-játékosok
MOGRÁBI: Kilenetől ötíg
ORLI: Nevetséges amerikaiak
PARIS: Az örökség
PEER: Benjamin, a katonalány
SÁCHAF: A dühös bika
STUDIO: Most én következem
TCHELET: A szénbányász lánya
TEL-AVIV: A csintalan Beatles
TEL-AVIV MUZEUM: Bizalom

HERMIN JACKSONT

Keresi

DEBORA (Hotel Ritz)

Tel. 03-729957

„PÁTÁM PICUIM” SZÁMLÁK TULAJDONOSAINAK

KORLÁTOZOTT AJÁNLAT IDŐSZAKRA

CSAK A BANK DISCOUNT-BAN LEHET A PÁTÁM PICUIM PÉNZEKET 3 KÜLÖNBÖZŐ DEVIZA-FÜRTRE (ESKOL-RA) ATCSERÉLNI:

ESKOL DOLLÁR-ra	ESKOL EURO-YEN-re	és ESKOL S.D.R.-re
3 dollár	1 dollár	0.54 dollár
1 márka	3 márka	0.46 márka
0.5 angol font	2 svájci frank	0.74 francia frank
1 svájci frank	1 holland forint	0.071 angol font
	0.5 angol font	34 yen
	150 yen	

ÉS IGY RÉSZESÜLNI A NAGYHOZAMU BEFEKTETÉS ÉS A NYUJTOTT KEDVEZMÉNYEK ELŐNYEIBEN.

- * ½% engedmény a Picuim „Eskol” egységek megvásárlásánál
- * Teljes jutalékmentesség az átváltásnál
- * Biztosítva továbbra is a Picuim számla eddigi kedvezményei

KERESSE FEL A BANK DISCOUNTOT, ERDEKLÖDJÉK TISZTVISELÖNKNEK

JO MIVELUNK DOLGOZNI

DISCOUNT BANK

AZ ÉREM EMBERI OLDALA

APRÓHIRDETÉSEK

8x17

UT KELET
Havany Kucor
SERIAL MUNKASZAMAR
DUMU 21111111
01-01

ADÁS-VÉTEL

• **KEDVEZŐ** részletre és leszállított ábrákhoz azonnali szállításra: televíziók, frizderek, legrészletesebb, mosógépek, szőnyegszívók és tűzhelyek, mikser, porfogó, oléknak vámmentesen. — **LOBL** HAJFÁHU, Jaffa, St. Jerusálajim 29.

• **JEHOVA** vesz árkészletet, felszerelést, butort, stb. 83484, 87824.

• **SZEGAL** mindent vesz televíziót, stero beendőseket, butorokat, felszerelést, ezüst tárgyakat. 83780, 862856.

• **VILLANYSZOROTVÁK** — 30-70 szolgálat és árusítás — Csácskesz, Bialik 12, Rámat Gán, 136164.

• **MERKAZ HAARVAZ**, Tel Aviv, Hárdon 21, Tachana Merkazit, 333769, naponta káser, friss káca, liba pulka. — Njitra 8-17-12.

• **VESZUNK** régi butort, frizderek, televíziókat, szőnyegeket, felszereléseket stb. 836315, 311845, 315485, Givataim.

• **CHUP** Hamuche vesz butort, szőnyegeket, felolást. 83717, és este 87323.

• **DIVATOS**, különleges, női könyv, párták (fáriknak és nőnek), 260- se kel, hajpólok és fonatok. Jójim el Szalon Jemel, Allenby 43, Tel Aviv, te 200682.

• **VESZUNK** varrógepeket alkalmaslag jó áratok fizetünk. Tel. 03-823716.

• **HERL** vesz butorokat, frizderek, televíziókat, szőnyegeket, felszereléseket, házhoz jöve. 826397, 825350.

• **BORKABATOK**, szakértők készen és mértékű javítások franciaorszári szakember által. Szalon Orr, Ben Jehuda 22, T. A. tel. 298856, Shag Száméach.

• **BORKABATOK**, szörmehundák, szezonválti árkában. Alakításokat vállalunk. Elte, Tel-Aviv, Ben Jehuda 37, — 653420.

• **NIRONSIA** tozodószerek.

• **GYARI** aron Hecht Mose B. M., gya lerakat, Tel-Aviv, Jehuda Harevi 3, tel. 620513, 8-14 kott.

• **VENNEK** orosz, vagy német zongorát, 1980-1985. 03-791336, 03-728397.

• **ELADÓ** Amort 10 frizider, kifűnő állapotban, 1.900... seket. Tel. 03-774907.

• **ELADÓ** zongora, tűzhelyek, televízió, minden új, frizider, petách Tikva 9, Tel Aviv, telefon 621689, 625082, ajánl kommetikusoknak különleges, kizárólag kommetikai szereket, amelyek kitűnő eredményeket adnak a legújabb eszközökben is. Külföldi, make-up, hideg- és melegszőrzés, és ellátás kommetikusoknak, Gyors szolgálat a vevő lakásra. Chag Száméach.

• **ELADÓ** új, 1.5 Electra hűtő és fűtő becsatlakozó. Tel. 482064.

• **PENZRE** van szükség? Rezsisek, akciók és arany helyett? — 9-13-ig, 20058, „Tiferet”.

• **PRIVAT!** Vennék színes televíziót, 1981-es modellt (aványított). 03-241042.

• **FELUNNEPEKEN** délután is. Bét Hapantier, Tel Aviv Allenby 99, Natan-ly, Herzl 41, Szriel a legjobb orgona Izraelben.

KÜLÖNFÉLE

• **ILANA PAROKASZALON** különleges „ELURA” parókák, Valódi hajból rendezésre. Dizengoff 125. 03-224596.

• **GRÖMME** dolgozik varrógepével, amelyet Cvinél vásárolt, vagy javított. Náchlát Benjámin 23, Tel Aviv, 614965.

• **ASZTALOS** szakmunkás javításokat és új munkák elvégzését vállalja, megbízható. Bach, Tel. 03-284040.

• **A. ZUCKERMANN** fogászati laboratóriumban express javítások fél óra alatt, Tel Aviv, King George 5, Tel. 282429.

• **MAGI - CLEAN** otthonában tisztít szőnyegeket és kárpitozott butorokat. — 052-70645.

• **MAGDA** fogászati laboratórium vállal sürgős prófízis-javításokat; fél óra alatt. Nyugdíjasoknak 25 százalékos engedmény. Tel-Aviv, Balfour 27.

• **SZINES** televízió biztosítás 400 seket, kepernyővel együtt. „Elektro” Tel. 824074.

• **SZELA** fertőtlenítés az edények kátráká nélkül. 03-425151, 03-473271.

• **SAMUELOV** hallókészülék-üzem, — Tel Aviv, rch. Ben Ami 10, tel. 294491, a Kikar Dizenoff mellett. Hallókészülékek odallesztése minden fajában. A szül mozg és a szemüvege rejtett készülékek javítások és elemek mindgyök hallókészülékek.

• **ZEEV** kádak románczása, az egész országban, felelősséggel, tel. 052-78862, 04-326622.

• **EDULES** Srájbán, butorozott szobák reggelivel, vagy anélkül, Marthe Gablinger, General Guisan-quai 36, — Zürich, 8002.

• **REGEV** Neugdíjasok és Idősek Egyesülete felhívja, csatlakozzon soraihoz, onkéntesekre és adományokra van szükségünk. Erdékioldonek magyarozó anyagot küldünk. POB. 37319, Tel Aviv, 61374, tel. — 03-252028, vasárnap, hétfőn, kedden, Chag Száméach.

• **A. BEREZKA** étteremben naponta NOSZTALGIA-EST Orosz, román, lengyel, magyar dalok. Zene: Szász Kálmán hegedű-virtuóz. Vállalkozás megrendeléseket családi ünnepekre és hármévkára. Tel-Aviv, Ben Jehuda 77, tel. 03-225355.

• **CANAY** órák, nemzetközi service. — Finkelstein Armand, óra-javító laboratórium, Tel-Aviv, Makkabi-u. 13 (King George sarkán).

• **MINDENFÉLE** kárpitosmunkát vállalok. Különböző butorok alkalmaslag eladók Grün, Tel Aviv, Finsker 5, 298832, délig.

• **VALLAUNK** magánháiban öreg, beteg férfiakat/nőket hosszú, vagy korlátolt időre. 325018.

• **HAJÁHALOM!** Takarítás, fényezés, tisztítás lakásokban. Meglepő árak, — azonnal, felelősséggel. 03-596764.

• **A NYAR** meglepetése! Készítünk bőrtáskákat minden színben. Borkabatok, tisztítási cikkek javítása. „Doron”, Tel-Aviv, Allenby 40, tel. 69217. Chag Száméach.

ÁLLÁS

• **38/161** elvált, gyermektelen akadémi-kusnó férjet keres. POB. 37549, T. A.

• **FUGGETLEN** rendezett feleséget keres 40-45 között. 03-77555, este 8 után.

• **OROSZORSZÁGI** 48 éves, szöveg akadémikusno intelligens, lehetőséggel turistaférjet keres. Tel-Aviv, POB. 36671.

• **PRIVAT!** Bójos, művelt egyedülálló, 53/166 román özvegyasszony. 4469 Haifa, 74271, Haifa.

• **GNALLO**, 40éves, művelt egyedülálló, 70 éves özvegyemmel, déltárárt keres. — POB. 6208, Tel-Aviv, 61051.

• **JOMEJJELENESE**, magas 40 éves úrteltember lakással, független, fiatal, szép nő keres. Telefonszámot kér. Tel-Aviv, POB. 22654.

• **CSENDÉS**, 60/168 ipáros, házias feleséget keres. Tel. 04-662140, POB. 1195, Haifa.

• **JOLSZITUALT** nő megismerkedne 62 éves, intelligens férfivel, házasság céljából. Jódás, orosz, román, írni. POB. 20, Rechovot, 76100.

• **67 EVES** dolgozó megismerkedne korban hozzáillő, lakással bíró, magyarral is beszélő nővel, házasság céljából. Tel-Aviv, POB. 2334.

• **45/170**, FUGGETLEN, rendezett, román férfi megismerkedne nem magas, román nővel. POB. 1662, Tel Aviv.

• **SZEP** sráka, középkorú nő magánlakással, intelligens 50-55-ös férjet keres. 03-801917.

• **BAJOS**, művelt, 50 éves, délmagyar, európai nő, hozzáillő 55-65-ös férjet keres. Tel. 04-246237, POB. 2038 Cholon.

• **29/162**, MUEVELY unokáknak, komoly állásban, hozzáillő feleséget keresek. — POB. 8329, Tel Aviv.

LAKÁS

• **ALKALMAS** 3 szoba, Bét-Jám csendes helyen, teraszok, pluszok. 396910.

• **KAMAT-GANBAN** 3 kétszobás, minden dupla, teljes légszabályozó, 120.000-721585, 729455.

• **HERZLIAN** 3 és fél, étkezőszék, I. em. modern konyha, azonnal beköltöztethető. 052-83966.

• **ELADÓ** Jaffán nagy 3 szobás lakás, étkezőszék, hűtő, nap-boiler és új villamosági cikkek. 586784.

• **ELADÓ** 2 és fél Cholonban, hábitudrut-szék, 250.000... Feszleg eladóként rison-lecionia. 03-691917.

• **BÁT JAMBAN** 2 és fél, Hánevim, front, faliszekrény, nap-boiler, IV em. 325.000... seket, azonnalra. — Kulesok: „Shardit”, 03-585305, Felvesszünk jelzőlogókat bármely forrásból.

• **KIADÓ** sürgősen 2 szoba házkomfortos, butorozott lakás. Petách Tikva, 925226.

• **ELADÓ** 3 szobás, rendezett lakás Givat Smulben. Tel. 772873, szombaton is.

• **ELEGANS** cottage Rámat Gán központjában. Szalon-cemelet; konyha és étkezőszék lakó-emelet. 4 hálószoba. Kitűnő kidolgozás. Tel. 729523.

A HAIFAI MOZIK MÜSORA

ORAH — HÁZASSÁG PÁROSBAN
AMFI — SNOOKER UNNEPLESE
ARMON — UTAZÁS A CSILLAGOK KOZI
ACMON — NEM KÖZVEHETESRE VALÓ
RON — SUPER SNOOKER

★ HAIFA ★

• **HIRDETÉSEK** szakértő megfogalmazás az összes újságokba, kiadóhivatali áron. „Sachar” hirdetőiroda, Shapira 13, Haifa, 04-669229, családi hirdetések este 8-8:45-ig.

• **VESZEK** mindenfajta tollat, megfizetésre kész. SERN, Haifa, Jaffa u. 131, Tel. 04-521986.

• **FIGYELEM!** Lakások, üzletek, irodák üzemeltetése, felszerelések, házas kolépszámot, órákat és hábitörbe. Telefon 566815, Beis Szimovici, Haifa, Hechaluk 7.

• **HAIFAI** kárpitos vállalat mindenfajta kárpitos munkát, régi újra cserél. Tel. 04-233674.

• **FOGPROTEZISEK** express javítása, felújítása „Ansbacher”. — Nyugdíjasoknak jelentős kedvezmény, Haifa, Akiba u. 27/2, 04-664841.

• **HAIFAI** érem, érme és bélyek készpénz átváltás az új Egged államára. Tel. 04-510693. Vesszünk magas áron izraeli és külföldi bélyegeket, érmeket, régi pénzeket és részvényeket.

• **VESZUNK** butorokat, frizderek, felszereléseket és régi bútort, telefon: 04-510107, 04-650467, 04-228124, 04-229397, Haifa.

• **VESZUNK** használt butort, frizdert, háttárárt, felolást és régiégeket. Tel. 04-543671, Haifa.

• **VESZUNK** használt butorokat, frizderek, felszereléseket, régiégeket. — 04-662066, 04-532861, 04-85009, Haifa.

• **ROMEMAN** eladó 3 és fél étkezőszék, 100 négyzetméter, rendezett konyha. 04-243110.

• **IDARBAN** 4 telefonnal fűtés, szekrények, azonnalra kiadó, 200... dollár. 04-531859.

• **KOZMETIKA** „Lili Eszternek”, Haifa, Arlozorov 5, keres kozmetikusnót. — Tel. 04-660722.

• **VENNEK** 2-2 és fél szobás lakást készpénzért, közvetítő nélkül Haifa, tel. 04-235584.

• **BORSZAROKAT** és egyéb munkánót keres Beznik-Ludvig, Herzl 45, Haifa, 04-667475.

• Mindenféle renoválás lakásokban, villákban, irodákban.
• Faltöltés, szőnyeg
• PVC-padló
• Tapéták és függönyök
• Műgyalvácska
• 20 évi szakmai gyakorlat

Strasser Renovation
20 Shalomim Street, Tel Aviv
Tel. 266265, 298218, 292339, 294554
Open all day from 9am to 7pm

SZEP HAZAK AKARJ
JÖJJON APUKÁHOZ.

ÜZLET

• **ELADÓ** nagy üzlethelyiség Cáton Tel-Avivben, Simon Hátárszi-u., telefonnal, amely célra. 261593.

• **IMPRESSARIOT** keres fiatal, különleges, magas színvonalú klásszikus, koncert zongoristánót és kíséret. — Komoly ajánlatok. Tel. 03-232151.

• **KIADÓ** hábitörbe dírtel 600... seket, lakásig árú és berendezés. 350.000... seket. Tel. 809622.

• **KIADÓ** üzlet, Rámat Gán, Arlozorov 13, Tel. 285058, 700741.

HÁZASSÁG

• **NEMZETKÖZI** Iroda, Rilka Scherf házasságközvetítő, Haifa, Hátárszi 12, telefon 04-33533, 15-19-ig.

• **DALIA** 12 partit hozott össze, akik május hónapban esküsznek Izraelben és külföldön. Köztük 5 pár, akik nem tudták, hogy szülei feltratták őket Daliánál.

• **DALLANAL** bel- és külföldi akadémikusok/nők, intellektuelek/nők, nyugdíjasok/nők, gazdagok, jómódúak, minden korban.

• **DALIA** nyitra egész nap. Alcharizi 7, Sloimo Hámelech — Arlozorov sarkán, — 03-235906, T. A.

• **„RACHEL”** házasságközvetítő, a „Mázal-Tov” irodából, kellemes ünnepeket kíván kilenséinek. — Naharia, Weizman 93/1, tel. 04-922882.

JERUZSÁLEM

• **ELADÓ** Feuerking-u. 3, központi fűtés, komplett berendezés, front, IV em. 52.000... dollár. Tel. 02-712560.

• **VESZEK** kristályt, ezüstöt, porcellánt, kézmunkát, román bluzokat, Bruun & Beroh, Slomcion Hámáiki 10, telefon 02-234517.

VÉGRE!

Enrico Caruso, a néhai nagy olasz tenorista 75 éves fia elérte élete álmát. Amerikai állampolgár lett.

— Több, mint 40 éve élek Amerikában, még 1937-ben vándoroltam be, de olasz állampolgár maradtam. Hogy miért? Tudja Isten. Volt bennem egy gyerekes nosztalgia a szülőhárom iránt. De ezt nem kell túlbőszülni, hisz azóta egyszer sem mentem el oda látogatásra.

— Miért maradjak olasz — fízi tovább a szót a nagy művész fia —, mikor a jövőben sem szándékozom elmenni Itáliába? En már csak itt maradok és életem legboldogabb napja volt, amikor felesküdhettem az amerikai alkotmányra...

Az öreg Floridában, Jacksonville városban él. Tisztviselő volt, most nyugdíjas. A környék turisztikai nevezetessége, mert Caruso neve még mindig csengő aranyat ér. Aki elvetődik a városba, az feltétlenül látni akarja a nagy művész fiát.

Nagyon értelmesen nyilatkozott az egyik lap munkatársának.

— Mi az életcélja?

— Sokáig akarok amerikai állampolgár maradni...

Dr. SZARVAS ÖDÖN
közli új címét:
BEER-SÉVA, 84361 — Simoni u. 5., (a 14 emeletes épület mellett), tel. 057-32162.
Ugyanott eladó használt fogászati aerotor.

ברכת חג שמח וכשר
KIVÁN ÖSSZES VEVŐINEK
ALL-TOURS
vállalat, utazási- és turisztikai irodák,
HAIFA, Nordau u. 1., tel: 670670/1
MERKAZ HAKARMEL, Elchánán u. 1., tel. 84637/8
KIRJÁT-ATA, Zvulun u. 1., tel. 441686.

A SZATMÁRI ÁZKÁRA MEGRENDEZÉSE
és egyéb kérdések megbeszélése ügyében kérjük az érdeklődőket, hogy Tel Avivban, Allenby utca 87, II. em. 1981 április 21-én, kedden délután 4 órakor megjelenni szíveskedjenek.
A Szatmáriak Egyesületének vezetősége

MA EGY ÉVE HUNYT EL NAGYVÁRADON
SZABÓ (GUTTMANN) SZIDONIA 57
GYÁSZOLJAK:
GYERMEKET, VEJE,
UNOKAI

HAGYOTHALLÓKNAK!
* Szemüvegben elrejtett hallókészülékek
* Segédeszközök a televízió és telefon hallgatására
* Fülhallgatók méret után
* Gould szárazelemek dupla időtartamuk
EHUD LEV-RÁM és DAVID NESER vezetése alatt
Kellemes ünnepeket minden vevőnknek!
AUDIOMEDIC, Tel Aviv, Frishman 69, tel. 225223
AUDIOPHONE, Haifa, rch. Jeruzsálem 6, tel. 660181

Operaénekesnő a rács mögött

Silvia Angeloni, a római operaház magánénekesnője egyelőre nem lép fel a nagyközönség előtt, csak egy olasz börtön rabjai számára rendezett kulturdélutánokon énekelhet.

Ő maga is a börtön lakója. Hogy meddig, az még bizonytalan, a tárgyalásra vár.

Az énekesnő arról nevezetes, hogy állandóan becsméről megígnyéseket tesz a kollégáira és a karmestereket sem kíméli. Nos, az egyik karmester nem hagyta annyiban a dolgot és jelentette becsületsértés címén.

— Ez egy másik bíróságra tartozik — jelentette ki a bíró. — En nem tőröm ezt a magatartást. Akinek ilyen érzékenyek az idegei, az ne menjen művészi pályára.

Ezt hallván a sértett karmes

סוריה - מאחורי המכשלים

הליבר אך יומיים מאז נתברר כי סוריה היא המאמנת - בסיוע סובייטי - את ה"מחבלים המעופפים" - ושוב נעשה ניסיון היריה לאורך דרך האויר. מחבלים אלה נתגלו בעוד מועד ונהרגו - הודות לערנותם של כוחות הבטחה הישראליים - וכך נמנע מעשה חבלה שאחת ממטרותיה הייתה אולי גם להביל באוויר את החירות בישראל. ולא פן נמנעו שיעור ייעוץ נסיונות כאלה. קיימת גם סברה כי מדובר בניסיון לבצע פעולה ראווה לזכר כנס "המעצמה הישראלית" הפלשתינאית, כדי להבליש את "המחבלים" השתמשו באמצעים חדשניים כגון "האויב העיוני" אולם העיקר הוא כאמור, הפקודה של סוריה במעשי טרור אלה. דווקא עכשיו, כשהתגלה נגיד מירון בייקר בין מברק הברחה של נשיא ארצות הברית אל הנשיא אסאד לבין הצהרות שר החוץ האמריקני לגבי הפקוד סוריה באזור.

משקפים סורים כי ארצם עדיין לא גיבשה סופית את עמדתה לגבי הפקודה. ישווא החשובים גם בעבודת המוכנות את הפקודה הפעיל של סוריה בעבודת הטרור הבינלאומי שמתחמק בו הגדרה כאחת המטרות בעלות העדיפות העליונה בחוכמת המשל ריינן.

סזיריא
A TERRORISTÁK MEGÖTT

Alig két nap telt el azóta, hogy kiderült, miszerint Szíria képezi ki - szovjet segítséggel - a „repülő terroristákat” és újra kísérlet történt arra, hogy légi úton hatoljanak izraeli területre. Ezeket a terroristákat még idejében felfedezték és felszámolták - hála az izraeli biztonsági erők éberségének - és így megakadályozták olyan terrorcselekedet végrehajtását, melynek egyik célja az is volt, hogy elrontsa a szabadságnappal hangulatát az országban. Nincs kizárva, hogy még próbálkozní fognak illesmivel.

Más vélekedés szerint látványos terrorcselekedet elkövetése volt a cél, különös tekintettel a „Palesztin Nemzeti Tanács” ülésére, hogy behibonyítsák a terroristák képességeit új eszközök alkalmazására a „cionista ellen-séggel” szemben. A lényeg azonban, mint mondtuk, Szíria szerepe ezekben a terrorcselekedetekben, különösen most, amikor furesa ellentét merül fel az amerikai elnök Ászádhöz intézett üdvözlő távirata és Haig külügyminiszter nyilatkozata között, Szíria szerepét illetően a körzetben.

Megfigyelők úgy vélik, hogy Amerika még nem alakította ki végleges álláspontját Damaszkusz illetően. Kivánatos volna, hogy számításba vegye azokat a tényeket, melyek bizonyítják Szíria aktív szerepét a nemzetközi terror támogatásában, annál is inkább, mert a nemzetközi terror elleni küzdelem az egyik fő-célkitűzés, amelyet a Reagan-rezsim a zászlajára írt.

SZOMBATI NAPTÁR

1981 április 17. péntek
5741 Niszán 13.

GYERTYAGYÚJTÁS:

Jeruzsálem	5.30
Tel Aviv	5.48
Haifa	5.41

1981 április 18. szombat
5741 Niszán 14.

SÁBÁT HÁGADOL
Pészách előestéje - SZÉDER ESTE

A SZOMBAT KIMENETELE:

Jeruzsálem	6.47
Tel Aviv	6.45
Haifa	6.49

A HETI SZIDRA
ÁCHÁRE

1981 április 19. vasárnap
5741 Niszán 15.

Pészách első napja
AZ ÜNNEP KIMENETELE:

Jeruzsálem	6.47
Tel Aviv	6.45
Haifa	6.49

Este: az Omer-számlálás kezdete

FLATTO-SÁRON:
«Visszavonulok a politikai élettől»

Valószínűleg felfüggesztik Kneszet-tagságát - A kormány jogtanácsosa: „Az ítélet remélhetőleg kedvező hatással lesz a választási kampányra”

Miután a jeruzsálemi járásbíróság - mint jelentettük - két vádpontban, választási megvesztegetések ügyében, bűnösnek nyilvánította Smuel Flatto-Sáron képviselőt, valószínű, hogy Kneszet-tagságát rövidesen felfüggesztik.

Flatto-Sáron bejelentette, hogy megválná a politikai tevékenységétől és nem indul a következő választásokon, annak ellenére, hogy már megkezdte az ide vonatkozó előkészületeket.

Mose Sáhál és Joszi Szárid Kneszet-képviselők már felkérésel fordultak Mose Mironhoz, a házbizottság elnökéhez, hogy hívja össze a bizottságot ebben az ügyben. Miron közölte, hogy a lehető legrövidebb időn belül, azaz közvetlenül az ünnep után összehívja a bizottságot.

Flatto-Sáron Kneszet-tagságának felfüggesztését a házszabályok azon pontjára alapozták, amely ideiglenesen lehetővé teszi képviselők parlamenti működésének felfüggesztését, akkor is, ha még nem hangzott el ítélet ügyükben.

Sáron szerdán este bejelentette, hogy beszünteti politikai tevékenységét és nem jelölteti magát a tízedik Kneszet-választásokra. „A bírósági határozat után számos telefonhívást kaptam pangároktól, akik biztattak és hangoztatták, hogy minden formában hajlandók segítséget nyújtani ahhoz, hogy részt vehessek a választásokon. én azonban azt mondtam, hogy nem akarok olyan ember lenni, akinek neve a piszkos politikával áll kapcsolatban. Nem vagyok érdekelve abban, hogy induljak a következő választásokon. A morálom magas, de rossz érzéssel tölt el, hogy ez a fizetség mindazért, amit az országért tettem”.

Sáron bejelentette azt is, hogy az ítélet elhangzása után fel-tétlenül fellebbezést nyújt be.

Lehetséges, hogy az ügy körül még komplikációk lesznek, mert a vád az ítélet előtt még be akarja sorolni érvelési kö-zé Flatto-Sáron franciaországi ügyét, amit a védelem ellenez. A bíróság április 29-én tartja a következő tárgyalást ebben az ügyben.

Zámir professzor, a kormány-

«Az atomfegyver lehetővé tenné Izraelnek a visszavonulást az 1967 évi határokhoz»

Izraelnek ki kell fejlesztenie az atomfegyverrel való elriasztás lehetőségét és vállalnia kell nyilvánosan, hogy hajlandó magáévá tenni ezt a stratégiai doktrínát. Ez is lehetővé tenné, hogy visszavonuljon az 1967 évi határokhoz, mint a békére való törekvés szerves tartozéka, enélkül, hogy biztonságát veszélyeztetné.”

Ezt javasolja a tel-avivi egyetem stratégiai tanulmányi központjának professzora, dr. Sáj Feldman, a new-yorki, nagy presztízzsel rendelkező Foreign Policy című folyóiratban megjelent cikkében. Dr. Feldman azt fejtegeti, hogy az autonómia-tárgyalások közelednek a teljes kátyuba jutáshoz, amely az egész békefolyamatot tönkretetheti, és ez nem felel meg az izraeli érdekeknek.

MÉRGESKIGYÓ A VONATON

Életre-halálra menő küzdelem folyt a héten egy osztrák vonaton a mozdonyvezető és egy... 3 méter hosszú csörgőkigyó kö-zött. A gyorvonaton, mely Bécs-ből indult a bajor Alpokon keresztül a nyugatnémetországi Lindau városába, a csomagfelelős egy hatalmas mérgeskigyóra lett figyelmes, amely az ott lévő libaketrecc felé kuszott. A kigyó egymás után megfojtotta és lenyelte a három libát. A vasuti alkalmazottak szinte megbéneltek az ije-delemtől, majd segítségül hívták a helyettes mozdonyvezetőt. Ez nem vesztette el lélekjelenlétét és amikor a vonat Zell am See állomáson megállt, óvatosan a hüllő felé közeledett s egy nagy ládát borított rá. Kiderült, hogy a mérgeskigyót a Feldkirchen-állatkertbe küldték, de kiszabadult ketreceből.

Reagan távirata Ászádnak:
«SZIRIA KÖZPONTI FELADATOT TÖLTHET BE A KÖZELKELETI BÉKE ELÉRÉSÉBEN»

Diplomáciai megfigyelők szerint Amerika „ki akarja engesztelni” Szíriát

Ronald Reagan amerikai elnök engedékeny hangú táviratot intézett Cháfez Ászád szíriai elnökhöz, a szíriai függetlenségi nap alkalmából. Ezt az ünnepet abból az alkalmából tartják, hogy a franciák 1946-ban kivonultak Szíriából és ezzel Szíria elnyerte függetlenségét. „Tudatában vagyok annak, hogy milyen központi feladatot tölthet be Szíria igazságos közelkeleti béke elérésében.”

Reagan távirata megjegyzi azt is, hogy nézete szerint a szíriai vezetés képes fontos szerep betöltésére a közelkeleti országok biztonságának megszilárdítása terén.

A damaszkuszi rádió híradásában idézte Reagan táviratának egyes részeit, így a következőket: „A mult hagyományai, valamint a jelen és a jövő célkitűzései arra köteleznek bennünket, hogy béke, igazság és biztonság elérésére koncentráljuk erőfeszítéseinket. Erős hit és remény él a szívemben, hogy ezek a közös célok fontos együttműködési lehetőségeket nyitnak meg kormányaink és népeink számára, most és a következő években egyaránt.”

Damaszkuszi diplomáciai megfigyelők Reagan táviratából azt a következtetést vonják le, hogy a washingtoni kormányzat

megtörésére irányuló kísérletet.

Reagan távirata élesen ellentétben áll Alexander Haig amerikai külügyminiszter közkeleti látogatása alkalmával hallatott kijelentéseivel.

Jeruzsálemben, mint ismeretes, Haig élesen kikelt „Szíria brutalitása ellen a libanoni keresztény lakossággal szemben.”

Jeruzsálemben rámutatnak arra, hogy az izraeli és amerikai megbízottak közötti legutóbbi érintkezések alapján Izrael arra a következtetésre jutott, hogy az amerikaiak Szíria libanoni intervencióját már nem tekintik „megszilárdító jellegűnek.” Reagan távirata viszont ellentétben áll ezzel a felfogással. Ugy tűnik, hogy Washington még mindig nem alakított ki végleges álláspontot azzal kapcsolatban, hogy mit tekint kívánatos megoldásnak a libanoni helyzetben.

A Reagan-kormányzat tárgyalásokat folytat európai államokkal ebben a tárgyban.

Beirutban arra a következtetésre jutottak, hogy Reagan távirata elősegítheti a szíriaiakkal történő megállapodást.

ASZAD
„A Golán oroszánja”...

Csaknem végleges választási eredmény:
Máárách 63 százalék,
Likud 26,8 százalék

A Hiszdatrut választási bizottsága a szavazatok 98 százalékának összeszámlálása után közölte.

MESEL:
A helyes irány

Ezek szerint tehát a Máárách 63 százalékot kapott, a Likud 26,8 százalékot, a Rákách 3,58 százalékot, a Sinuj 2,20 százalékot, a Ráfi 1,21 százalékot, a Seli 1,36 százalékot, a Független Liberális Párt pedig 1,78 százalékot.

A szavazásban összesen 801,987 Hiszdatrut-tag vett részt, a választó-jogosultak 56,72 százaléka. A négy évvel ezelőtti választásokon összesen 935 ezer Hiszdatrut-tag vett részt, azaz a szavazó-jogosultak 68,47 százaléka.

Jeruchám Mesel Hiszdatrut-főtájtár azt mondotta, hogy az április 7-én megtartott választások egyértelmű választ adtak arra, hogy a Hiszdatrut-tagok a Máárách útját választják. — Ugyanakkor a választások eredménye arra kötelezi a Hiszdatrut vezetőségét, hogy állandó párbeszédet folytasson a Likud-tagokkal a munkahelyeken.

Kizárták a Sálom Áchsáv két aktivistáját

A Sálom Áchsáv mozgalom most tette közzé, hogy két volt aktivistáját, Dávid Zuckert és Jáel Támirt eltávolította sorailból, mert októberben Bécsben találkozott Iszám Szártáival, a PFSz megbízottjával. A mozgalom vezetőségének hozzájárulása nélkül, illetve, a találkozóról csak hazatérésük után informáltak a mozgalmat.

A találkozó Karl Kahana osztrák-zsidó iparos közvetítésével jött létre. A Sálom Áchsáv hangoztatja, hogy csak akkor hajlandó hozzájárulni a palesztinekkel való tárgyaláshoz, ha azok beszüntetik a terrort és elismerik Izrael létjogosultságát.

Zucker és Támir jelenleg a Sulámit Áloni féle Rác mozgalomban működik.

Egyiptom leszállította az Izraelnek eladott kőolaj árát

Megbízható információ szerint az egyiptomi kőolaj-hatóság megbízottai hozzájárultak ahhoz, hogy az Izraelnek szállítandó kőolaj árát hordóként, minőség szerint, 1 dollártól 3 dollárig terjedő összegben leszállítsák. A legjobb minőségű kőolaj árát 3 dollárral csökkentik és annak új ára 37,5 dollár lesz. Izrael három különböző finomságú kőolajat vásárol Egyiptomtól.

Az egyiptomi határozat az izraeli megbízottakkal 10 nappal ezelőtt folytatott tárgyalások sikeres befejezését jelenti. Tekintetbe véve a nemzetközi kőolajpiacon mutatkozó áresökkenést, az izraeli megbízottak azzal indokolták az árszállítási kérést, hogy Izraelnek ne kelljen többet fizetni az egyiptomi kőolajért, mint amennyiért vásárolhatna a rotterdami szabadpiacon.

Izrael évente 2 millió tonna kőolajat importál Egyiptomból. Az árszállítás havi 2 millió dollár megtakarítást jelent a kincstár számára.

A nők, ismét hátrányban

A gazdasági pangásnak és az infláció növekedésének a legkülönbözőbb gazdasági tevékenységben is megmutatkoznak a nem épp pozitív jellegű hatásai. Ki-gondolna például arra, hogy ismét rohamosan csökkenni kezd az asszonyok és lányok munkában való foglalkoztatása, mert ők azok, akiket a nehéz gazdasági helyzetbe került vállalatok elsőként bocsátanak el. Tel Avivban például az utóbbi két hónapban elbocsátott alkalmazottak közül 64 százalékka nő volt.

Ezzel a jelenséggel egyidejűleg mind több az olyan hirdetés, amelyben félnapos munkára irodai szakmunkást keresnek. Ennek a háttérben is az elbocsátások állnak. Ugyanis az üzletek, irodák, bankok, hivatalok ma már szívesebben vesznek fel „szabad úszókat”, azaz olyan könnyű, titkárnő-helyetteseket, gépírókat vagy komputer-kezelőket, akiket közös megállapodás alapján, órabér szerint fizetnek, mint állandó alkalmazottként dolgozó asszonyokat. Ma már nem ritka jelenség a három-négy órára alkalmazott gépiró, vagy félnapos munkára alkalmazott irodai tisztviselő.

A turisztikai szezon kezdetével, különlegesen keresett munkaerő a nagy világnyelvetek beszélő, jó megjelenésű, fiatal nő, akiket az utazási irodák, import-export cégek, és a szálloda ipar alkalmaz elég nagy számban.

Igy aztán az állásukból kikerült nők ezen a téren találhatnak új munkahelyet.